

De OpvoedParty in haar kracht

Onderzoek naar de laagdrempeligheid, eigen kracht en thema's van de OpvoedParty

Alinda van den Broek
Tine van de Kamp

De OpvoedParty in haar kracht

Onderzoek naar de laagdrempeligheid, eigen kracht en thema's van de OpvoedParty

Afstudeeronderzoek Maatschappelijk Werk en Dienstverlening

Onderzoek in opdracht van Lunamare te Utrecht

Studenten:

Alinda van den Broek

Tine van de Kamp

Begeleiders:

Katrien Laane (Lunamare)

Ben Visser (Christelijke Hogeschool Ede)

Eerste beoordelaar:

Anja Vrijmoeth (Christelijke Hogeschool Ede)

Juni 2015

Samenvatting

Dit afstudeerverslag betreft een onderzoek naar de OpvoedParty en het OpvoedPartySpel. De OpvoedParty is een bijeenkomst waarin met een kleine groep wordt gediscussieerd over één of meerdere opvoedingsthema's of opvoedingsdilemma's. Dit vindt plaats onder de deskundige leiding van een OpvoedPartyBegeleider. Deze kan gebruik maken van het OpvoedPartySpel om het gesprek tussen opvoeders op gang te brengen. Katrien Laane is de initiatiefneemster van de OpvoedParty. Haar wens is dat de OpvoedParty als effectieve interventie erkend en in het basisaanbod opvoedingsondersteuning opgenomen wordt. Dit onderzoek kan als onderbouwing gebruikt worden voor de methodiek van de OpvoedParty. Daarnaast kan het Laane tips geven over de inhoud en vormgeving van de OpvoedParty.

Probleemstelling

Wat zegt de literatuur over de geselecteerde componenten van de OpvoedParty? Hoe verhoudt zich dat tot het oordeel van begeleiders en deelnemende opvoeders over de wijze waarop aan deze componenten vorm wordt gegeven?

N.B. Componenten:

- Laagdrempeligheid
- Eigen kracht
- Thema's (zelfbeeld & zelfvertrouwen, communicatie, grensoverschrijdend gedrag)

Onderzoeksvragen

1. Wat zegt de literatuur over de geselecteerde componenten?
2. Hoe beoordelen begeleiders en deelnemende opvoeders de laagdrempeligheid en het bevorderen van eigen kracht tijdens de OpvoedParty?
3. Bieden de thema's (zelfbeeld & zelfvertrouwen, communicatie en grensoverschrijdend gedrag), in de ogen van de begeleiders en opvoeders, voldoende ruimte om alle opvoedvragen te stellen?

Methode en aanpak

Om een antwoord te krijgen op de onderzoeksvragen is een toetsend onderzoek gedaan. Allereerst is literatuuronderzoek gedaan. Naar aanleiding daarvan zijn topiclijsten samengesteld. Deze zijn gebruikt om de OpvoedPartyBegeleiders en deelnemende opvoeders te interviewen. Na het analyseren van deze interviews zijn conclusies getrokken waarmee de hoofdvraag is beantwoord.

Resultaten en conclusies

Zowel begeleiders als opvoeders ervaren de OpvoedParty als laagdrempelig. Uit de literatuur blijkt dat laagdrempeligheid vooral gaat over bekendheid, bruikbaarheid, bereikbaarheid, bejegening en betaalbaarheid. Zowel opvoeders als begeleiders vinden de OpvoedParty vooral laagdrempelig waar het bereikbaarheid, betaalbaarheid en bejegening betreft, maar nog niet zo laagdrempelig wanneer het over bekendheid en bruikbaarheid gaat.

Uit het literatuuronderzoek blijkt verder dat, wanneer je de eigen kracht van ouders wilt bevorderen, er aandacht moet zijn voor de sterke kanten van opvoeders. Tijdens de OpvoedParty was die

aandacht voor de sterke kanten deels aanwezig. Er werd echter geen aandacht gegeven aan hulpbronnen en netwerk. Door de OpvoedParty zijn geen nieuwe contacten ontstaan. Wel hebben alle opvoeders steun aan elkaar gehad.. Er was herkenning en standpunten en tips konden uitgewisseld worden. Opvoeders konden zelf beslissen of ze met een tip actief aan de slag wilden gaan. De OpvoedParty heeft bijgedragen aan het zelfvertrouwen van opvoeders.

De thema's, zelfbeeld & zelfvertrouwen, communicatie en grensoverschrijdend gedrag, bieden in de ogen van zowel begeleiders als opvoeders voldoende ruimte om alle opvoedvragen te stellen. Mochten de OpvoedPartyBegeleiders echter strikt vast houden aan het OpvoedPartySpel en deelnemers alleen kaartjes laten trekken, dan kunnen niet alle vragen gesteld worden.

Voorwoord

De OpvoedParty! Na een intensieve periode van afstuderen lijkt die bijna verweven met ons werk- en privéleven. Als we bij het schoolhek of op een verjaardag met andere opvoeders over opvoedingssituaties praten, gaat het nu over de OpvoedParty. Ook allerlei nieuwsitems brachten onze gedachten bij de OpvoedParty. Zoals die documentaire over ouders van tegenwoordig die met hun handen in het haar zitten, omdat ze niet meer weten hoe ze moeten opvoeden. Zou de OpvoedParty iets voor hen zijn? Of een bijlage bij het Nederlands Dagblad over samen opvoeden. Maar ook alles rondom de participatiemaatschappij. Nu we dit onderzoek kunnen afronden is niet alleen ons diploma Maatschappelijk Werk en Dienstverlening in zicht, maar hebben we ook een Certificaat OpvoedPartyBegeleider op zak. We mogen en zullen dus verbonden blijven aan de OpvoedParty.

Met dit onderzoek hebben wij in de eerste plaats Katrien Laane van Lunamare van dienst willen zijn. We hebben een bijdrage willen leveren aan de ontwikkeling van de OpvoedParty. Dit is een vorm van opvoedingsondersteuning waar wij niet eerder van gehoord hadden, maar heel enthousiast van geworden zijn. In de tweede plaats hopen we met dit onderzoek iets toegevoegd te hebben aan het aanbod van opvoedingsondersteuning, zodat iedere opvoeder gebruik kan maken van een vorm van opvoedingsondersteuning die aansluit bij de vraag en behoefte. We hopen dat het inderdaad zo doeltreffend is als Laane voorstaat en dat ons onderzoek ondersteunend kan zijn om zoveel mogelijk opvoeders er gebruik van te laten maken.

We hebben veel geleerd van het afstudeeronderzoek en er met plezier aan gewerkt. Beiden hebben we de minor Pedagogiek gevolgd en ons daar in de opleiding voornamelijk op gericht. Opvoedingsondersteuning vinden wij heel interessant en het leek ons leuk om onze kennis daarover uit te breiden. De afgelopen maanden zijn wij door het onderzoek inhoudelijk veel te weten gekomen over wat opvoedingsondersteuning voor ouders laagdrempelig maakt, hoe zij in hun kracht gezet kunnen worden, welke vragen zij hebben en wat zij ervoor nodig hebben om die te kunnen stellen. Deze kennis nemen wij als beginnende professionals mee in het werkveld.

We bedanken de mensen die ieder op hun eigen manier hebben geholpen bij het tot stand komen van dit document. Als eerste bedanken we Katrien Laane, die als opdrachtgever bij het onderzoek betrokken is geweest en advies en feedback op de deelproducten heeft gegeven. Tevens bedanken we Inez Berends van PI-Research voor het meedenken en het geven van feedback op de onderzoeksvragen en interviewvragen. Ook zijn we veel dank verschuldigd aan onze afstudeerbegeleider Ben Visser, die ons voorzien heeft van feedback, enthousiast heeft meegedacht over het onderzoek en tips heeft gegeven. Daarnaast bedanken we alle begeleiders en opvoeders voor de interviews die we met hen mochten houden. Dit onderzoek is voornamelijk gebaseerd op de praktijkervaringen van deze mensen. Als laatste bedanken we de mensen om ons heen voor hun steun, geduld en praktische hulp, waardoor wij de kans kregen ons volledig op dit onderzoek te storten.

Alinda van den Broek en Tine van de Kamp

Werkendam, 25 juni 2015

Inhoudsopgave

Samenvatting.....	2
Voorwoord	4
Hoofdstuk 1 Onderzoeksopzet	8
1.1 Aanleiding tot het onderzoek.....	8
1.1.1 De OpvoedParty en het OpvoedPartySpel	8
1.1.2 Huidige stand van zaken.....	9
1.1.3 Probleemstelling.....	10
1.2 Doelstelling van het onderzoek.....	12
1.2.1 Doelstelling.....	12
1.2.2 Doelgroep	12
1.2.3 Product	12
1.3 Hoofdvraag van het onderzoek.....	13
1.4 Deelvragen van het onderzoek	13
1.5 Opzet van het onderzoek	13
1.5.1 Type onderzoek	13
1.5.2 Literatuuronderzoek.....	14
1.5.3 Interviews	14
1.5.4 Voorbereiden en uitvoeren van interviews.....	15
1.5.5 Betrouwbaarheid en validiteit.....	15
1.6 Overzicht van het onderzoeksdocument	16
Hoofdstuk 2 Literatuuronderzoek.....	17
2.1 Inleiding	17
2.2 Laagdrempeligheid	17
2.2.1 Bekendheid.....	17
2.2.2 Bruikbaarheid	17
2.2.3 Bereikbaarheid	18
2.2.4 Bejegening	18
2.2.5 Betaalbaarheid	18
2.3 Eigen kracht.....	19
2.3.1 Sterke kanten	20
2.3.2 Onderlinge steun	21
2.3.3 Zelfvertrouwen	21
2.4 De thema's zelfbeeld & zelfvertrouwen, communicatie en grensoverschrijdend gedrag.....	23
2.4.1 0-6 jaar.....	24

2.4.2 6-12 jaar.....	24
2.4.3 12-18 jaar.....	25
2.5 Samenvatting.....	27
Hoofdstuk 3 Praktijkonderzoek laagdrempeligheid en eigen kracht	28
3.1 Inleiding.....	28
3.2 Begeleiders en opvoeders over laagdrempeligheid.....	28
3.2.1 Bekendheid.....	28
3.2.2 Bruikbaarheid	29
3.2.3 Bereikbaarheid	30
3.2.4 Bejegening.....	30
3.2.5 Betaalbaarheid	30
3.3 Begeleiders en opvoeders over eigen kracht.....	31
3.3.1 Sterke kanten en succeservaringen.....	31
3.3.2 Onderlinge steun.....	32
3.3.3 Zelfvertrouwen.....	33
3.4 Samenvatting.....	33
3.4.1 Laagdrempeligheid	33
3.4.2 Eigen kracht.....	34
Hoofdstuk 4 Praktijkonderzoek opvoedingsvragen	36
4.1 Inleiding.....	36
4.2 Thema's en het OpvoedPartySpel	36
4.3 Vragen/problemen die aan de orde kwamen.....	37
4.4 Samenvatting.....	38
Hoofdstuk 5 Conclusies en aanbevelingen.....	39
5.1 Inleiding.....	39
5.2 Conclusie	39
5.2.1 Laagdrempeligheid	39
5.2.2 Eigen kracht.....	40
5.2.3 Thema's	41
5.3 Aanbevelingen.....	42
5.3.1 Laagdrempeligheid	42
5.3.2 Eigen kracht.....	42
5.3.3 Vervolgonderzoek	43
6. Discussie en evaluatie	44
6.1 Productevaluatie	44
6.2.1 Sterkten van het onderzoek	44

6.2.2 Beperkingen van het onderzoek	44
6.2 Procesevaluatie	44
6.3 Inhoudelijke beroepsrelevantie	45
Bijlage 1 Literatuurlijst.....	46
Bijlage 2 Topiclijst opvoeders	48
Bijlage 3 Topiclijst begeleiders	50

Hoofdstuk 1 Onderzoeksopzet

1.1 Aanleiding tot het onderzoek

In dit eerste hoofdstuk komt de onderzoeksopzet aan de orde. De aanleiding en achtergrond van het onderzoek worden omschreven. Daarbij komen de inhoud van de OpvoedParty, de huidige stand van zaken en de probleemstelling aan bod. Vervolgens wordt de doelstelling van dit onderzoek duidelijk. Aansluitend zijn de onderzoeksvragen opgenomen en wordt de opzet van het onderzoek geschetst.

1.1.1 De OpvoedParty en het OpvoedPartySpel

Opzet

De OpvoedParty is een initiatief van Katrien Laane, gebaseerd op de bruikbare principes van lotgenotencontact. Het is een bijeenkomst van ongeveer twee uur, waar in klein gezelschap (4 tot 10 deelnemers) onder deskundige leiding met elkaar wordt gediscussieerd over één of meerdere opvoedingsthema's of opvoedingsdilemma's (Laane, 2014). 'Bij voorkeur is er een gastvrouw/-heer die vrienden, familie en/of kennissen uitnodigt voor een OpvoedParty bij hem of haar thuis. Een OpvoedParty kan ook door een professionele begeleider georganiseerd worden' (Laane, 2010, p. 3). Tijdens de OpvoedParty kunnen ouders hun kennis delen en zich laten informeren over het opvoeden van hun kinderen. Het heeft een preventief karakter. Opvoedingsondersteuning is, volgens Laane (2014, p. 7), maatwerk. Dat is de reden dat ze geen boek heeft geschreven, maar met ouders in gesprek wil gaan. Dit kan gerealiseerd worden door de kleinschaligheid. 'Ouders krijgen de mogelijkheid om zelf (samen met lotgenoten) hun eigen situatie te verbeteren' (Laane, 2014, p. 9).

Aanpak

Een OpvoedParty wordt begeleid door een OpvoedPartyBegeleider, die het gesprek faciliteert. 'Idealiter heeft deze beroepsopvoeder de basistraining en/of verdiepingstraining van Laane gevolgd. Het is bij voorkeur een professional met een (ped)agogische achtergrond' (Laane, 2014, p. 16). De OpvoedPartyBegeleider kan gebruik maken van het OpvoedPartySpel. 'Het OpvoedPartySpel is ontworpen om het gesprek over opvoeden onder opvoeders op gang te brengen en opvoedingsondersteuning handen en voeten te geven in de alledaagse praktijk van de beroepsopvoeder' (Laane, 2014, p. 12). Het spel bestaat uit discussiekaartjes met prikkelende situatieschetsen over alledaagse opvoedingssituaties. Hiermee wordt het gesprek als vanzelf op gang gebracht. Het spel bevat ook kennismakingskaarten, praatkaarten voor de OpvoedPartyBegeleider en een beknopte handleiding. De discussiekaarten zijn onderverdeeld in drie thema's en drie leeftijdsgroepen. Dit zijn de thema's zelfbeeld & zelfvertrouwen, communicatie en grensoverschrijdend gedrag. De verschillende leeftijdsgroepen zijn nul tot zes jaar, zes tot twaalf jaar en twaalf tot achttien jaar (Laane, 2014). Er zijn twee variaties op het basis OpvoedPartySpel ontwikkeld, namelijk de MultiCulti¹ variant en de AltijdWat² variant. Daarnaast is er nu ook een handboek OpvoedParty waarin de methodiek beschreven wordt.

---

¹ OpvoedPartySpel Multi Culti: OpvoedPartySpel met als uitgangspunt het opvoeden in twee culturen, met alle dilemma's en vragen die opvoeders daarin tegenkomen.

² OpvoedPartySpel Altijd Wat: OpvoedPartySpel voor opvoeders van (ernstig) chronisch zieke of zorg intensieve kinderen.

Doel

De OpvoedParty heeft als doel ouders met elkaar in contact te brengen om een goed gesprek over opvoeden te voeren met elkaar als lotgenoten. Een goed gesprek leidt tot nieuwe inzichten en handelingsalternatieven voor de deelnemers (...). Met de OpvoedParty worden alledaagse opvoedingsvragen beantwoord, om teneinde opvoedingsproblematiek te voorkomen en preventief in te kunnen grijpen waar nodig. Het uiteindelijke doel is dat alle ouders in de OpvoedParty een veilige plek vinden waar zij hun opvoedingsvragen kunnen delen met andere ouders in een vergelijkbare situatie (Laane, 2014, p.13).

Doelgroep

De OpvoedParty kent twee doelgroepen, namelijk ouders en beroepsopvoeders. Alle opvoeders die de Nederlandse taal enigszins beheersen en kinderen opvoeden in de leeftijd van nul tot achttien jaar kunnen deelnemen aan de OpvoedParty (Laane, 2014). 'Het is handig (maar niet noodzakelijk) als iedereen één kind heeft in een bepaalde leeftijdsgroep' (Laane, 2010, p. 7).

Er wordt vanuit gegaan dat iedere opvoeder ervaring op gedaan heeft in zijn/haar rol als opvoeder, die de moeite waard kan zijn voor andere opvoeders. (...) Ouders zijn deskundig over hun eigen kind(eren). Deze deskundigheid bevat een schat aan informatie waar andere ouders hun voordeel mee kunnen doen (Laane, 2014, p. 15).

Deelnemers komen meestal uit dezelfde wijk. 'De uiteindelijke doelgroep die er van profiteert zijn uiteraard de kinderen die mogelijk in de knel komen als de draaglast van ouders te hoog wordt en het opvoedingsproces niet meer harmonieus verloopt' (Laane, 2014, p. 15).

Initiatiefneemster

Katrien Laane is, naast initiatiefneemster van de OpvoedParty, tevens auteur van het OpvoedPartySpel. 'Zij is pedagoog en trainer, gespecialiseerd in praktische opvoedingsondersteuning op maat voor ouders en beroepsopvoeders' (Lunamare, 2015). Haar missie is het bieden van opvoedingsondersteuning op maat aan -bij voorkeur- lastig bereikbare groepen ouders en opvoeders. Daarnaast gaat ze graag met ouders in gesprek, omdat ze het mooiste uit iedere ouder naar boven wil halen.

1.1.2 Huidige stand van zaken

De OpvoedParty is een nog jonge interventie. Het basis OpvoedPartySpel is uitgegeven in 2010. Zowel de OpvoedParty als het OpvoedPartySpel zijn nog volop in ontwikkeling. Inmiddels worden er door heel Nederland OpvoedParty's gegeven, door (gecertificeerde) beroepsopvoeders, met behulp van het OpvoedPartySpel. In de huidige participatiemaatschappij wil de OpvoedParty een middel zijn om burgerinitiatief en zelfredzaamheid te stimuleren, kennis te delen en eigen kracht van ouders te versterken. Laane gaat er vanuit dat de OpvoedParty een eenvoudige, betaalbare, laagdrempelige vorm van opvoedingsondersteuning is en een aanvulling op het bestaande aanbod.

In 2014 is door Möhlmann onderzocht wat de opbrengsten van de OpvoedParty voor opvoeders zijn. De uitkomst van dat onderzoek was:

De OpvoedParty levert ouders ten eerste een ontspannen en gezellig moment. Het praten met andere ouders levert herkenning, erkenning en bevestiging op, wat zorgt voor opluchting. Herkenning en erkenning zorgen daarnaast voor een beter zelfgevoel, waardoor

ouders sterker worden en gemakkelijker keuzes en beslissingen kunnen maken (Oudenampsen et al., 2007). Bij deelname aan de OpvoedParty krijgen ouders nieuwe ideeën, nieuwe inzichten en adviezen. Deze adviezen komen voort uit de ervaringen van ouders en bestaan uit praktische en concrete tips en tools. Tijdens de OpvoedParty krijgen ouders antwoord op hun vraag. Tijdens de OpvoedParty geven ouders elkaar emotionele ondersteuning. Emotionele steun helpt ouders zich aan te passen aan situaties die stress veroorzaken, helpt angst verminderen en vermindert het gevoel van ouders dat zij het niet goed doen (Helgeson & Cohen, 1996). Daarnaast geven ouders elkaar wederzijdse ondersteuning waardoor ouders zich begrepen voelen, dit geeft hoop (Oudenampsen et al., 2007). Ouders gaan na een OpvoedParty opgeladen en met nieuwe energie naar huis. Ook geeft een OpvoedParty ouders meer zelfvertrouwen en vertrouwen in de toekomst (Möhlmann, 2014, p. 2, 3).

In ditzelfde onderzoek is onderzocht hoe de OpvoedParty past binnen de participatiestaat, de WMO en Welzijn Nieuwe Stijl. De OpvoedParty is nu bekend in een enkele gemeente, maar zal waarschijnlijk in veel gemeenten iets kunnen toevoegen als het gaat om preventieve opvoedingsondersteuning. De wens van Laane is dat de OpvoedParty straks als effectieve interventie erkend en in het basisaanbod opvoedingsondersteuning opgenomen wordt en dat iedere ouder in zijn/haar wijk naar een OpvoedParty kan gaan.

1.1.3 Probleemstelling

Bij de OpvoedParty spelen meerdere componenten een rol. Hierbij kan men denken aan lotgenotencontact, laagdrempeligheid, eigen kracht, inzet van het OpvoedPartySpel, maatwerk, preventie, kleinschaligheid en ervaringsdeskundigheid. Het was niet mogelijk om alle componenten die een rol spelen bij de OpvoedParty in dit onderzoek mee te nemen. Daarmee zou het onderzoek te uitgebreid zijn geworden. Laane heeft voor het onderzoek drie componenten gekozen die zij graag onderzocht wilde zien. Dit zijn laagdrempeligheid, eigen kracht en de thema's van het OpvoedPartySpel, namelijk zelfbeeld & zelfvertrouwen, communicatie en grensoverschrijdend gedrag.

Laane schrijft in haar handboek het volgende: 'De OpvoedParty is dichtbij huis, laagdrempelig, preventief, goedkoop, eenvoudig en toegankelijk voor grote groepen' (Laane, 2014, p. 20). Hierin stelt Laane dat de OpvoedParty laagdrempelig is. Wat wordt er verstaan onder laagdrempeligheid? Vinden opvoeders de OpvoedParty daadwerkelijk laagdrempelig?

Het component eigen kracht is ook aan de orde gekomen in het onderzoek van Möhlmann (2014), omdat dit een belangrijk principe is van het nieuwe jeugdstelsel. Laane beschrijft, naar aanleiding van het onderzoek van Möhlmann, in haar handboek het volgende:

De OpvoedParty past binnen het kader van de Transitie Jeugdzorg en de nieuwe Wet op de Jeugdzorg. Eigen kracht van burgers (ouders in dit geval) wordt versterkt. De OpvoedParty verbindt burgers met elkaar die anders geen weet van elkaars bestaan zouden hebben. Ouders worden door de OpvoedParty aangezet tot eigen initiatief nemen en verantwoordelijkheid dragen voor hun eigen vragen en dilemma's (Laane, 2014, p. 20).

Dit onderzoek is wat betreft de eigen kracht een verdieping op het onderzoek van Möhlmann. Zij heeft namelijk vooral onderzocht wat het nieuwe jeugdstelsel inhoudt en is er daarbij vanuit gegaan

dat de eigen kracht bevorderd wordt tijdens de OpvoedParty. In dit onderzoek wordt deze hypothese getoetst. Versterkt de OpvoedParty daadwerkelijk de eigen kracht van opvoeders? Tot slot is onderzoek gedaan naar de gekozen thema's: zelfbeeld & zelfvertrouwen, grensoverschrijdend gedrag en communicatie. Laane heeft haar OpvoedPartySpel namelijk gebaseerd op deze drie thema's. Omvatten deze thema's de vragen die opvoeders hebben?

1.2 Doelstelling van het onderzoek

1.2.1 Doelstelling

Het doel van het onderzoek is dat er eind juni 2015 een antwoord is op de vraag wat de literatuur zegt over de geselecteerde componenten van de OpvoedParty. Hoe verhoudt zich dat tot het oordeel van begeleiders en deelnemende opvoeders over de wijze waarop aan deze componenten vorm wordt gegeven?

De wens van Laane is dat de OpvoedParty een erkende interventie wordt. Om tot deze erkenning te komen is meer onderzoek nodig om de methodiek te kunnen onderbouwen en/of de inhoud verder te kunnen ontwikkelen. Mogelijk kan de uitkomst van dit onderzoek als onderbouwing gebruikt worden voor de methodiek van de OpvoedParty. Daarnaast kan het Laane tips geven over de inhoud en vormgeving van de OpvoedParty.

1.2.2 Doelgroep

Het onderzoeksverslag wordt aangeboden aan Katrien Laane. Zij publiceert het op de website, waardoor het voor iedere geïnteresseerde toegankelijk is.

1.2.3 Product

Aan het eind van dit onderzoek is het onderzoeksverslag geleverd met de analyse, conclusies en aanbevelingen, waarmee de OpvoedParty praktisch en theoretisch onderbouwd en/of aangepast kan worden.

1.3 Hoofdvraag van het onderzoek

Wat zegt de literatuur over de geselecteerde componenten van de OpvoedParty? Hoe verhoudt zich dat tot het oordeel van begeleiders en deelnemende opvoeders over de wijze waarop aan deze componenten vorm wordt gegeven?

N.B. Componenten:

- Laagdrempeligheid
- Eigen kracht
- Thema's (zelfbeeld & zelfvertrouwen, communicatie, grensoverschrijdend gedrag)

1.4 Deelvragen van het onderzoek

1. Wat zegt de literatuur over de geselecteerde componenten?
2. Hoe beoordelen begeleiders en deelnemende opvoeders de laagdrempeligheid en het bevorderen van eigen kracht tijdens de OpvoedParty?
3. Bieden de thema's (zelfbeeld & zelfvertrouwen, communicatie en grensoverschrijdend gedrag), in de ogen van de begeleiders en opvoeders, voldoende ruimte om alle opvoedvragen te stellen?

1.5 Opzet van het onderzoek

1.5.1 Type onderzoek

Dit onderzoek is een toetsend onderzoek, omdat is nagegaan wat de literatuur zegt over de geselecteerde componenten en wat het oordeel van de begeleiders en deelnemers van de OpvoedParty is over de geselecteerde componenten van de OpvoedParty. Laane gaat er vanuit dat de OpvoedParty laagdrempelig is. Dit is een hypothese die getoetst is door middel van literatuur- en praktijkonderzoek. Wat is volgens de literatuur belangrijk om opvoedingsondersteuning laagdrempelig te laten zijn? Hier is onderzoek naar gedaan, dat vervolgens gebruikt is als input voor de interviews. Deze interviews zijn gehouden met OpvoedPartyBegeleiders en deelnemende opvoeders om te onderzoeken of de OpvoedParty daadwerkelijk laagdrempelig is. Laane stelt eveneens dat de eigen kracht van opvoeders versterkt wordt. Om dit te toetsen is literatuuronderzoek gedaan en naar aanleiding daarvan zijn begeleiders en deelnemers van de OpvoedParty geïnterviewd. Hoe wordt de eigen kracht van opvoeders bevorderd en strookt dat met de manier waarop de literatuur zegt dat dit gedaan kan worden? Voorts gaat Laane er vanuit dat de vragen die opvoeders hebben, passen binnen de drie thema's zelfbeeld & zelfvertrouwen, grensoverschrijdend gedrag en communicatie. Is deze hypothese juist? Om dit te kunnen onderzoeken is literatuuronderzoek gedaan naar de inhoud van de thema's zelfbeeld & zelfvertrouwen, communicatie en grensoverschrijdend gedrag en de manier waarop ze ingezet kunnen worden. Bij het praktijkonderzoek is nagegaan hoe de thema's daadwerkelijk gebruikt worden en of ze voldoende ruimte bieden om alle opvoedvragen te stellen.

Voor dit onderzoek is gebruik gemaakt van twee verschillende methodes, namelijk literatuurstudie en het houden van interviews. Op die manier is er sprake geweest van 'datatriangulatie' (Baarda et al., 2013, p. 76), waarmee de geldigheid van het onderzoek bevorderd is.

1.5.2 Literatuuronderzoek

Voor het literatuuronderzoek is gebruik gemaakt van internet en literatuur. Op verzoek van de opdrachtgever is ook Engelstalige literatuur gelezen. Door het lezen van literatuur kon een antwoord gegeven worden op de eerste deelvraag, namelijk: 'Wat zegt de literatuur over de geselecteerde componenten?'. Bedoeld worden dan de componenten laagdrempeligheid, eigen kracht en de thema's: zelfbeeld & zelfvertrouwen, communicatie en grensoverschrijdend gedrag. Onderzocht is wat volgens de literatuur belangrijk is om opvoedingsondersteuning laagdrempelig te laten zijn. Hiervoor is gebruik gemaakt van meerdere websites en boeken. Vervolgens is onderzocht wat de literatuur zegt over eigen kracht en hoe de eigen kracht bevorderd kan worden in de opvoedingsondersteuning. Er zijn zowel Engelstalige als Nederlandstalige boeken en websites gelezen. Tot slot is literatuuronderzoek gedaan naar de opvoedvragen die opvoeders hebben en onder welke thema's deze vragen te scharen zijn. Er is gekeken naar recente vragenlijsten op internet en gelezen over de opvoedvragen die ouders hebben. Deze vragen en onderwerpen zijn vervolgens naast de thema's en stellingen van het OpvoedPartySpel gelegd om een vergelijking te kunnen maken.

Gebruikte zoektermen zijn onder andere: 'empowerment', 'empowerment social work', 'strengthening families', 'parenting support', 'parenting education', 'easy accessible social work', 'easily approachable social work', 'social work low threshold', 'parenting issues', 'parenting issues with children', 'parenting issues and questions', 'parenting issues list', Rappaport in combinatie met empowerment en social work, Zimmerman in combinatie met empowerment en social work, '(Top 10) meest gestelde opvoedingsvragen', 'opvoedtelefoon', 'cijfers over opvoedingsvragen en – problemen', 'opvoedingsvragen 0 tot 6 jarigen', 'opvoedingsvragen 6 tot 12 jarigen', 'opvoedingsvragen 12 tot 18 jarigen', 'eigen kracht', 'empowerment', 'laagdrempelige opvoedingsondersteuning', 'toegankelijkheid opvoedingsondersteuning', 'drempelverlagend bij opvoedingsondersteuning', 'competentievergroting'.

'Bij kwalitatief onderzoek speelt het principe van de verzadiging, ook wel saturatie genoemd, een belangrijke rol. Verzadiging wil zeggen dat je doorgaat met het verzamelen en analyseren van je onderzoeksmateriaal totdat zich geen nieuwe informatie meer voordoet' (Baarda et al, 2013, p. 42). 'Nieuw materiaal en de analyse daarvan vullen de reeds aanwezige inzichten goed aan, maar leveren geen nieuwe informatie meer op' (Baarda et al, 2013, p. 209). Op aanraden van Poelmans & Severijnen (2014, p. 26) is ook gekeken naar de bibliografie van de recente boeken. Deze zijn vergeleken met de literatuurlijst om te zien of dit geen grote verschillen opleverde. Daarnaast is erop gelet dat verschillende bronnen zijn geraadpleegd in verband met de betrouwbaarheid. Ook is erop gelet dat veel actuele bronnen aanwezig zijn. Er trad steeds meer herkenning op. Informatie was dan aanvullend, maar niet nieuw meer.

1.5.3 Interviews

De interviews zijn gehouden met de begeleiders en deelnemende opvoeders van de OpvoedParty. Het doel was om met acht van deze opvoeders en zes begeleiders in gesprek te gaan door middel van een topicinterview. Met de input van de literatuurstudie zijn deze beide groepen gevraagd of ze dat wat opvoedingsondersteuning laagdrempelig maakt, terugvinden in de OpvoedParty. Ook is gevraagd wat (andere) opvoeders als reden opgaven om niet naar een OpvoedParty te komen. Wat betreft de eigen kracht zijn de vragen voor het interview mede vastgesteld aan de hand van wat

onderzocht is in de literatuur. Zien begeleiders en opvoeders dit terug bij de OpvoedParty? Zo is onderzocht hoe het bevorderen van de eigen kracht beoordeeld wordt door de begeleiders en de deelnemers van de OpvoedParty. Opvoeders zijn ook gevraagd naar hun opvoedingsvragen en of deze passen binnen de door Laane bedachte thema's (zelfbeeld & zelfvertrouwen, communicatie en grensoverschrijdend gedrag). Ten slotte zijn zowel opvoeders als begeleiders vragen gesteld over het gebruik van de thema's bij de OpvoedParty. Hoe werden de thema's ingezet? Was er ruimte voor het stellen van de vragen die de opvoeders hadden? Zo is een antwoord ontstaan op de vraag of de thema's in de ogen van de begeleiders en opvoeders voldoende ruimte bieden om alle opvoedvragen te stellen.

1.5.4 Voorbereiden en uitvoeren van interviews

Om de interviews zo open mogelijk te houden is gebruik gemaakt van topicinterviews. De lijst met topics is vastgesteld op basis van literatuurstudie. Om de volledigheid van de lijst vast te kunnen stellen zijn twee proefinterviews gehouden. Voor de onderzoekers was het van belang dat alle verschillende topics aan de orde kwamen tijdens het interview. Voor de respondenten was er alle gelegenheid om hun ervaringen in eigen woorden te vertellen, doordat geen gebruik is gemaakt van vaststaande vragen.

1.5.5 Betrouwbaarheid en validiteit

Uiteindelijk zijn zes begeleiders en vijf opvoeders geïnterviewd. De opdrachtgever ging er vooraf vanuit dat er voldoende begeleiders zouden zijn die geïnterviewd wilden worden. Daarom was een criterium van minimaal drie OpvoedParty's gesteld bij het selecteren van begeleiders. Acht OpvoedPartyBegeleiders reageerden op de oproep van de opdrachtgever om mee te werken aan dit onderzoek. Twee van hen hadden nog nooit een party gegeven en vielen daarom af voor het onderzoek. Het selectiecriterium is komen te vervallen, omdat niet meer dan zes respondenten beschikbaar waren voor het onderzoek. Vier van de zes begeleiders hebben meer dan drie Party's gegeven. De deelnemers van de OpvoedParty's zijn benaderd via de OpvoedPartyBegeleiders. Hierdoor is het niet duidelijk geworden hoeveel deelnemers benaderd werden. Hoewel de vraag bij de verschillende OpvoedPartyBegeleiders meerdere keren neergelegd is, per mail en tijdens het interview, waren er niet meer dan vijf deelnemers van de OpvoedParty beschikbaar om te interviewen. Opvoeders werd gevraagd om zich kwetsbaar op te stellen en in onze ogen hebben ze dit ook gedaan. De onderzoekers en geïnterviewden kenden elkaar niet en er was geen sprake van een vertrouwensband. Dat had een nadeel kunnen zijn. Dit alles leek echter bij geen van de geïnterviewden een probleem. Het heeft ook in het voordeel kunnen werken en kunnen maken dat opvoeders juist open waren.

Er is gewerkt met een geluidsopname. Dit was praktisch, omdat alles teruggeluisterd zou kunnen worden, maar dit heeft voor respondenten belemmerend kunnen werken. De respondenten is altijd uitgelegd waarom een geluidsopname gemaakt werd en er is toestemming gevraagd om een opname te maken. Hierbij is benoemd dat de verwerking anoniem zal blijven en dat de opname niet verder verspreid zal worden. Geen van de geïnterviewden vond dit een probleem. Er is door de onderzoekers niet opgemerkt dat de opname een belemmering was voor de geïnterviewden.

1.6 Overzicht van het onderzoeksdocument

In dit eerste hoofdstuk is de onderzoeksopzet aan de orde geweest. Tot slot wordt in deze laatste paragraaf een overzicht gegeven van de verschillende hoofdstukken die volgen en de onderwerpen die daarin aan bod komen.

In het tweede hoofdstuk wordt de eerste deelvraag: “Wat zegt de literatuur over de geselecteerde componenten?” beantwoord. Beschreven wordt wat volgens de literatuur bijdraagt aan laagdrempeligheid. Vervolgens wat onder eigen kracht verstaan wordt en hoe deze bevorderd kan worden. Tot slot wordt beschreven wat de thema’s zelfbeeld & zelfvertrouwen, communicatie en grensoverschrijdend gedrag inhouden en op welke manier deze ingezet kunnen worden. Ook worden de vragen die opvoeders blijken te hebben volgens de literatuur naast de thema’s en daarbij behorende stellingen van het OpvoedPartySpel gelegd.

Het derde hoofdstuk geeft een antwoord op de tweede deelvraag: “Hoe beoordelen begeleiders en deelnemende opvoeders de laagdrempeligheid en het bevorderen van eigen kracht tijdens de OpvoedParty?”. De uitkomsten van de gehouden interviews worden beschreven.

In het vierde hoofdstuk is een antwoord geformuleerd op de derde deelvraag: “Bieden de thema's (zelfbeeld & zelfvertrouwen, communicatie en grensoverschrijdend gedrag), in de ogen van de begeleiders en opvoeders, voldoende ruimte om alle opvoedvragen te stellen?”. Naar aanleiding van de gehouden interviews wordt beschreven hoe de thema’s ingezet worden tijdens de OpvoedParty. Vervolgens welke opvoedingsvragen er aan de orde zijn geweest en of er ruimte ervaren werd om alle vragen te stellen.

In het vijfde hoofdstuk worden de conclusie en de aanbevelingen naar aanleiding van het onderzoek beschreven. Deze beschrijving bestaat uit de antwoorden en inzichten die het onderzoek heeft opgeleverd. Ook vragen die in aanmerking komen voor een volgend onderzoek worden hier benoemd.

Het zesde hoofdstuk zal het laatste hoofdstuk zijn waarin de productevaluatie, procesevaluatie en beroepsrelevantie van het onderzoek aan de orde komen.

Na deze zes hoofdstukken zijn een aantal bijlagen toegevoegd, zoals de literatuurlijst en de topiclijsten die zijn gebruikt voor de interviews. Ook is een bronnenboek toegevoegd met daarin de uitgeschreven geanonimiseerde interviews en het labelsysteem.

Hoofdstuk 2 Literatuuronderzoek

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt beschreven wat de literatuur zegt over laagdrempeligheid, eigen kracht en de thema's (zelfbeeld & zelfvertrouwen, communicatie en grensoverschrijdend gedrag). Wat is precies laagdrempeligheid? Wat maakt opvoedingsondersteuning 'laagdrempelig'? Wat wordt verstaan onder eigen kracht en hoe kan deze bevorderd worden? Wat houden de thema's van het OpvoedPartySpel in en omvatten deze alle vragen van opvoeders? Welke vragen hebben opvoeders? De uitkomsten van dit literatuuronderzoek vormen de beoordelingscriteria voor het praktijkonderzoek. Deze beoordelingscriteria zijn opgenomen in de topiclijst.

2.2 Laagdrempeligheid

Wat is precies laagdrempeligheid? Wat maakt opvoedingsondersteuning 'laagdrempelig'?

De literatuurstudie over laagdrempeligheid is samen te vatten in vijf 'b's:

- Bekendheid;
- Bruikbaarheid;
- Bereikbaarheid;
- Bejegening en
- Betaalbaarheid.

Bereikbaarheid, betaalbaarheid, bejegening en bruikbaarheid zijn terug te vinden in de definitie voor laagdrempelige ondersteuning van het expertisecentrum van de Vlaamse overheid (z.j.): 'gemakkelijk bereikbaar zijn, geen grote financiële inspanningen vragen, niet-stigmatiserend zijn, cultuur-sensitief zijn, ...'. In een handreiking van het Centrum voor Jeugd en Gezin wordt daar de bekendheid nog aan toegevoegd: 'vindplaatsgericht en waar nodig outreachend' (Dijk & Prinsen, 2008, p. 7).

2.2.1 Bekendheid

Uit een enquête van de Nederlandse Gezinsraad blijkt dat 93 procent van de ouders het belangrijk vindt dat er voorzieningen zijn waar ouders terecht kunnen voor informatie en advies bij opvoedingsvragen of –problemen (Burggraaf-Huiskes, 2008, p. 99). Toch moeten ouders vaak een drempel over voor ze gebruik maken van opvoedsteun of hulp. Als zij er dan gebruik van willen maken is het vaak een hele zoektocht voor zij passende ondersteuning gevonden hebben. De oorzaak hiervan is dat ouders niet bekend zijn met de mogelijkheden of dat het aanbod tekort schiet. Goede communicatie over het aanbod is dus heel belangrijk.

Deze communicatie moet niet inspelen op de negatieve noodzaak om problemen aan te pakken en ouders of kinderen te veranderen, maar op de positieve wens van opvoeders en jongeren om competent te zijn en te investeren in goede relaties, in de ontwikkeling van het eigen kunnen en van meedoen in de samenleving (Dijk, Stetter & Prinsen 2009, p. 41).

2.2.2 Bruikbaarheid

Het is belangrijk dat de hulp aansluit bij de belevingswereld van opvoeders (Prinzen, 2008).

Voor allochtone ouders kan de drempel verlaagd worden als ze in hun eigen taal kunnen communiceren (Beek, 2004).

2.2.3 Bereikbaarheid

Bij verschillende onderzoeken komt naar voren dat ouders bereikbaarheid van belang vinden. Zij willen opvoedingsondersteuning het liefst zo dicht mogelijk bij huis. Het tijdstip speelt ook mee als het gaat om bereikbaarheid. Er is behoefte aan spreekuren in de avonden. Telefonisch bereikbaarheid is ook belangrijk. Bij een onderzoek naar de behoefte aan opvoedingsondersteuning in de vier achterstandswijken van Utrecht gaven ouders aan dat ze de school een geschikte plek vinden voor opvoedingsondersteuning (Prinzen, 2008). Ouders maken het gemakkelijkst gebruik van vormen van opvoedingsondersteuning waar zij mee in aanraking komen via bekenden. Dit kan iemand zijn uit het sociale netwerk (familie, vrienden of burens) of een beroepskracht (zoals een leerkracht of leidster van de kinderopvang). Dit zijn de contacten waar ouders zich meestal in eerste instantie op richten wanneer er opvoedingsvragen of -problemen zijn.

Hier kan op ingespeeld worden door activiteiten en aanwezigheid op laagdrempelige locaties te faciliteren (Dijk et al., 2009). Het faciliteren van huiskamerbijeenkomsten is daar een voorbeeld van. Voor ouders is het ook belangrijk dat verschillende instellingen samenwerken, aanbod en vraag op elkaar afstemmen en naar elkaar verwijzen.

2.2.4 Bejegening

Bij bejegening gaat het in dit onderzoek vooral om wat in de literatuur gelezen is over het creëren van een veilige sfeer. Groepsgerichte opvoedingsondersteuning zou 'laagdrempeliger' kunnen zijn. Er zijn geen persoonlijke dossiers, geen één op één relatie met een deskundige, geen intake en ouders ontlenen steun aan de verhalen van anderen (Bakker, Blokland, & Wijnen, 2014).

Er zijn zowel 'open' als 'gesloten' gespreksgroepen. Bij 'open gespreksgroepen' kent de groep een wisselende samenstelling. Open gespreksgroepen hebben als voordeel dat mensen op elk gewenst moment aan een groep kunnen deelnemen en niet hoeven te wachten tot er een nieuwe gespreksgroep wordt geformeerd. Er zijn echter ook veel nadelen verbonden een open groep. Wisseling van deelnemers kan als onrustig worden ervaren. Onderwerpen die de revue al waren gepasseerd worden door nieuwe deelnemers opnieuw aangesneden (Bakker et al., 2014, p. 153).

2.2.5 Betaalbaarheid

De laatste 'b' gaat over 'betaalbaarheid'.

Over oudercursussen wordt gezegd dat er gestreefd wordt naar een preventief en laagdrempelig aanbod en dat het daarom belangrijk is de kosten van een cursus laag te houden (Bakker et al., 2014, p. 212).

Samengevat gaat laagdrempeligheid over bekendheid, bruikbaarheid, bereikbaarheid, bejegening en betaalbaarheid. Bij het praktijkonderzoek worden de begeleiders en deelnemers van de OpvoedParty bevraagd op deze vijf 'b's om hen de laagdrempeligheid te laten beoordelen. Echter, eerst wordt in de volgende paragraaf, naar aanleiding van literatuuronderzoek, beschreven wat eigen kracht inhoudt en hoe dit bevorderd kan worden.

2.3 Eigen kracht

In deze paragraaf wordt beschreven wat verstaan wordt onder eigen kracht en hoe deze bevorderd kan worden. Omdat gebruik gemaakt is van internationale bronnen, is het begrip eigen kracht verbreed naar empowerment.

Empowerment is een begrip dat vaak genoemd wordt wanneer het over eigen kracht gaat. Verschillen en overeenkomsten zijn moeilijk te duiden en de vraag is of eigen kracht niet gestoeld is op het idee van empowerment. De term empowerment wordt namelijk al veel langer gebruikt. Empowerment lijkt meer dan versterking van eigen kracht ook de nadruk te leggen op het aanpassen van de omstandigheden zodat mensen kunnen participeren (NJI, z.j.).

Eigen verantwoordelijkheid, zelfbeschikking en zeggenschap zijn volgens Jumelet & Wenink (2012, p. 18) termen die vaak samengaan met het begrip eigen kracht. Zij omschrijven eigen kracht als 'het vermogen van een individu zijn eigen leven (of situaties) optimaal vorm te geven en problemen op te lossen of dragelijk te maken'.

Van het begrip empowerment zijn veel verschillende definities te vinden. Volgens Scheffers (2010) heeft dit te maken met het feit dat er verschillende niveaus van empowerment bestaan, namelijk het persoonlijke niveau, het gemeenschapsniveau en het organisatieniveau. Daarnaast wordt volgens haar verschillend gedacht over wat belangrijk is bij empowerment. Over het bestaan van deze drie niveaus lezen we ook in een onderzoek uit de jaren negentig:

In this sense, empowerment can exist at three levels: at the personal level, where empowerment is the experience of gaining increasing control and influence in daily life and community participation (Keiffer, 1984); at the small group level, where empowerment involves the shared experience, analysis, and influence of groups on their own efforts (Presby, Wandersman, Florin, Rich, & Chavis, 1990); and at the community level, where empowerment revolves around the utilization of resources and strategies to enhance community control (Labonte, 1989). (...) it is important to note that it is difficult to clearly separate the three levels of empowerment; indeed, the three levels are highly interactive (Lord & Hutchison, 1993, p. 4).

Naast het gegeven dat empowerment dus kan bestaan op drie niveaus, voegt Van Regenmortel (2002, p. 76) er nog aan toe dat empowerment een proces van versterking is. 'Empowerment is een proces van versterking waarbij individuen, organisaties en gemeenschappen greep krijgen op de eigen situatie en hun omgeving en dit via het verwerven van controle, het aanscherpen van kritisch bewustzijn en het stimuleren van participatie'.

Empowerment is een populaire term geworden, omdat men in ontwikkelingsorganisaties de nadruk steeds meer wil leggen op het feit dat zij de zelfredzaamheid van mensen bevorderen in plaats van dat zij de afhankelijkheid van deze mensen in stand houden (Amnesty International, z.j.). Dit is te lezen in de vele omschrijvingen die er zijn over empowerment. Uit de definities blijkt dat empowerment een proces is dat te maken heeft met kracht en macht, waarin kracht dan de regie over het eigen leven is en macht de beschikking over hulpbronnen.

'Volgens Pennix (2005) betekent empowerment letterlijk: het verlenen van kracht of macht. Hij vat kracht op als regie voeren over het eigen leven. Macht is het beschikken over hulpbronnen die

daarvoor nodig zijn, zoals kennis, vaardigheden en sociale contacten' (Scheffers, 2010, p. 33).

Naast de drie verschillende niveaus wordt empowerment op de website van WISE (z.j.) nog verder omschreven:

Empowerment is probably the totality of the following or similar capabilities:

- Having decision-making power of one's own
- Having access to information and resources to make proper decisions
- Having a range of options from which you can make choices (not just yes/no, either/or.)
- Ability to exercise assertiveness in collective decision making
- Having positive thinking on the ability to make change
- Ability to learn skills for improving one's personal or group power
- Ability to change others' perceptions by democratic means
- Involving in the growth process and changes that is never ending and self-initiated
- Increasing one's positive self-image and overcoming stigma
- Increasing one's ability in discreet thinking to sort out right and wrong

In short, empowerment is the process that allows one to gain the knowledge, skill-sets and attitude needed to cope with the changing world and the circumstances in which one lives (WISE, z.j.).

Er is veel geschreven over empowerment. Omdat het te ver voert om dit allemaal te beschrijven, wordt alleen ingegaan op empowerment, ouders, opvoeding en opvoedingsondersteuning.

Empowerment kan ook toegepast worden op het werkveld van de opvoedingsondersteuning. Volgens Bakker, Blokland & Wijnen (2014, p. 21) betekent empowerment in de praktijk van de opvoedingsondersteuning:

- het zelfvertrouwen van ouders versterken;
- aansluiten bij de visie en het perspectief van ouders op hun eigen situatie;
- de vragen en behoeften van ouders als uitgangspunt nemen;
- eigen keuzes en zelfbeschikkingsrecht van ouders respecteren;
- ouders activeren om oplossingen te zoeken die voor hen bruikbaar zijn;
- aandacht hebben voor wat goed gaat, sterke kanten van ouders;
- eigen inzet en verantwoordelijkheid van ouders aanspreken;
- patronen van afhankelijkheid en hulpeloosheid doorbreken.

Bij empowerment is aandacht voor de sterke kanten van ouders, de onderlinge steun en het zelfvertrouwen van ouders. Omdat dit vaak terug komt in de literatuur wordt hier verder op ingegaan.

2.3.1 Sterke kanten

Iedere ouder heeft bepaalde kwaliteiten en sterke kanten en de mogelijkheid om een competente opvoeder te zijn. Daarom zal de empowermentgerichte ondersteuning zich richten op deze competenties en veerkracht om deze te activeren en te versterken (Bakker et al., 2014).

Malschaert (2012) vult dit nog verder aan met de woorden van Verzaal (2014), want door aan te sluiten bij de mogelijkheden van de ouders, kunnen zij onafhankelijk blijven van deskundigen en

kunnen zij zelf proberen oplossingen te vinden voor hun problemen door hun eigen krachten aan te boren. Dit kan gedaan worden door drie belangrijke processen van empowerment aan te spreken namelijk, enlargement, enablement en enlightenment.

Bij enlargement worden de positieve krachten die vaak niet (meer) worden benut en naar de achtergrond zijn gedrongen, opgespoord en benut als bron van inspiratie van wat het gezin wel kan. Bij enablement worden vaardigheden aangeleerd die een gezin niet bezit.(...) Enlightenment is het ombuigen van negatieve tendensen naar positieve (Malschaert, 2012, p. 121).

Het doel van empowerment blijft dat ouders zichzelf kunnen helpen, niet het hulpverleners of het overnemen van verantwoordelijkheden van de ouders. Het is van belang aansluiting te zoeken bij de concrete en alledaagse opvoedingsproblemen, want die kunnen ouders belemmeren om een competente opvoeder te zijn (Bakker et al., 2014). De ontwikkeling en het gedrag van het kind zijn vaak de eerste invalshoek bij het zoeken van ondersteuning, maar de beleving en de draagkracht van de ouders zijn minstens zo belangrijk (Blokland, 2010). Hoe dan ook, door de aandacht te richten op de krachten, worden de moeilijkheden gemakkelijker bespreekbaar (Van Hout, Bakker, Felix, Witt, Metze & Sedney, 2012).

2.3.2 Onderlinge steun

Het blijkt dat ouders niet meteen naar hulpverleners gaan als er problemen zijn met hun kind. Zij gaan vaak eerst praten met bekenden, familie, vrienden of mensen uit de omgeving. Het is voor ouders belangrijk dat zij steun krijgen van mensen uit hun omgeving. Als deze steun niet (meer) mogelijk is, gaan ze naar de hulpverlening. Dan nog vinden ouders het belangrijk dat zij door middel van deze hulpverlening in contact komen met ouders die hetzelfde hebben meegemaakt, of hetzelfde meemaken. Zo kunnen ouders elkaar onderling steunen en ook informatie doorgeven (Van Beek, 2004).

Burggraaff-Huiskes (2008) schrijft dat sociale steun en empowerment zelfs de factoren lijken te zijn die opvoedingsondersteuning het meest effectief maken. Het is dan ook onmisbaar in een 'civil society'. Er ontstaan banden tussen mensen die een vraag, een probleem of situatie delen. Er zijn verschillende elementen in deze sociale steun:

- 'emotionele steun' dat wil zeggen het uitdrukken van betrokkenheid, waardering en respect, waardoor de persoon het gevoel krijgt de moeite waard te zijn en ergens bij te horen;
- 'steun bij informatieverwerking', waardoor de persoon geholpen wordt om zaken op een rijtje te zetten of informatie ontvangt die relevant is voor zijn of haar situaties;
- 'instrumentele steun', waarmee praktische hulp en ontlasting van taken bedoeld wordt (Burggraaff-Huiskes, 2008, p. 91).

2.3.3 Zelfvertrouwen

Volgens Bakker et al. (2014) scheidt het delen van een vraag of probleem niet alleen een band. Het ondervinden van steun geeft zelfvertrouwen. Daarnaast zorgt het bieden van steun aan andere ouders ervoor dat je jezelf waardevol voelt. Empowerment past dus heel goed binnen een groepsgerichte aanpak, want hierbij speelt het uitwisselen van ervaringen een belangrijke rol. Ouders

missen soms de ervaringsdeskundigheid, die zo'n belangrijke bron van kennis is. Zelfvertrouwen en steun is één van de doelstellingen van groepsgerichte activiteiten:

- ouders voelen zich gewaardeerd en bevestigd in hun rol als opvoeder;
- ouders hebben (weer) vertrouwen in hun eigen kwaliteiten als opvoeder;
- ouders voelen zich gesteund in de opvoeding in de wetenschap dat zij er niet alleen voorstaan;
- ouders hebben contacten gelegd met andere ouders in hun directe omgeving;
- ouders maken gebruik van hulpbronnen in hun directe omgeving (Bakker et al., 2014, p. 25).

Ook is het van het grootste belang dat de coördinator een positieve ondersteunende houding heeft. Het verschil met andere deelnemers is dat zij over meer en andere informatie beschikt, maar gelijkwaardigheid voert de boventoon.

Volgens Van Hout et al. (2012, p. 45) is voor zo'n positieve houding een positief mensbeeld een onmisbare basis en daarvoor zijn een aantal belangrijke ingrediënten:

- de persoon centraal stellen en niet zijn problematiek;
- ervan uitgaan dat iedereen over sterke kanten beschikt en wil overleven;
- samen op zoek gaan naar de krachten en talenten van de klant;
- mensen weten te motiveren door een perspectief te schetsen;
- aandacht hebben voor de persoon in zijn sociale omgeving.

Scheffers (2010, p. 17) beschouwt werken vanuit empowerment

niet alleen als een werkwijze, maar ook als een keuze, visie en wijze waarop je in je werk staat. Je kunt empowerment niet op de cliënt overbrengen; je kunt een cliënt zijn gevoel van eigenwaarde en zelfvertrouwen niet geven. Empowerment is een persoonlijk ontdekkings- en groeiproces.

Het uiteindelijke doel van empowerment is volgens Van Regenmortel (2010) dat iedereen een volwaardige plek heeft in de samenleving.

Eigen kracht laat zich mooi samenvatten in de definitie van Van Regenmortel (2002, p. 76): 'Empowerment is een proces van versterking waarbij individuen, organisaties en gemeenschappen greep krijgen op de eigen situatie en hun omgeving en dit via het verwerven van controle, het aanscherpen van kritisch bewustzijn en het stimuleren van participatie'. Bij het bevorderen van eigen kracht is aandacht voor de sterke kanten van ouders, de onderlinge steun en het zelfvertrouwen van ouders. Deze laatste drie punten vormen de beoordelingscriteria voor het praktijkonderzoek. In de volgende paragraaf wordt echter eerst beschreven wat de thema's zelfbeeld & zelfvertrouwen, communicatie en grensoverschrijdend gedrag inhouden en op welke manier deze ingezet kunnen worden tijdens de OpvoedParty.

2.4 De thema's zelfbeeld & zelfvertrouwen, communicatie en grensoverschrijdend gedrag

Door middel van praktijkonderzoek wordt een antwoord verkregen op de vraag of de thema's (zelfbeeld & zelfvertrouwen, communicatie en grensoverschrijdend gedrag) van het OpvoedPartySpel, in de ogen van begeleiders en opvoeders, voldoende ruimte bieden om alle opvoedvragen te stellen. Om dit goed te kunnen onderzoeken is eerst literatuuronderzoek gedaan naar de inhoud van de thema's zelfbeeld & zelfvertrouwen, communicatie en grensoverschrijdend gedrag en de manier waarop ze ingezet kunnen worden. Ook worden de vragen die opvoeders blijken te hebben volgens de literatuur naast de thema's en daarbij behorende stellingen van het OpvoedPartySpel gelegd. Bij het praktijkonderzoek zal dan worden nagegaan hoe de thema's daadwerkelijk gebruikt worden en wat de invloed daarvan is op het stellen van opvoedvragen.

De discussiekaarten van het OpvoedPartySpel zijn onderverdeeld in drie thema's: zelfbeeld & zelfvertrouwen, communicatie, grensoverschrijdend gedrag.

- Zelfbeeld & zelfvertrouwen: iedere ouder wil graag dat zijn of haar kind goed in zijn vel zit, een positief zelfbeeld heeft en beschikt over een dosis zelfvertrouwen;
- Communicatie: iedere ouder wil graag in contact blijven met zijn of haar kind, liefst via een goed gesprek;
- Grensoverschrijdend gedrag: geen enkele ouder wil dat zijn of haar kind over de schreef gaat (in de ruimste zin van het woord).

Laane gaat er vanuit dat met deze drie thema's vrijwel alle denkbare opvoedingsvragen aan de orde komen (Laane, 2014, p.22).

Voor het gebruik van de thema's zijn verschillende mogelijkheden.

- Na de kennismakingsronde wordt een keuze gemaakt waarover gesproken gaat worden.
- Men gebruikt de discussiekaarten, afgewisseld met eigen ingebrachte onderwerpen
- De begeleider bepaalt het thema vooraf en nodigt daar de deelnemers bij uit.

Tijdens de OpvoedParty kan er om de beurt een discussiekaart getrokken worden. Men kan ook afwisselend eigen onderwerpen en kaarten gebruiken voor de discussie (Laane, 2010, p.11)

Uittenbogaard, Buitenhuis, Schuurman en Wienke (2011) hebben een methode geschreven voor de begeleiding van ouders, waarin zij, met gedegen kennis en praktijkervaring, onder andere opvoedingsvragen van ouders beschreven hebben. Zij deden dit voor verschillende leeftijdsgroepen:

- 0 tot 6 jaar
- 6 tot 12 jaar
- 12 tot 18 jaar

Omdat deze leeftijdsgroepen overeenkomen met die van het OpvoedPartySpel worden de opvoedingsvragen per leeftijdscategorie aangehaald en vergeleken naast de stellingen van het OpvoedPartySpel gelegd.

2.4.1 0-6 jaar

De opvoedingsvragen van deze leeftijdscategorie gaan over: huilen, eten, slapen, bewegen, spelen, drift en koppigheid, zindelijkheid, baby- en peuterlijst (Uittenbogaard et al., 2011).

In het OpvoedPartySpel bevinden zich geen stellingen die gaan over baby's, huilen, bewegen en spelen bij kinderen van 0-6 jaar. Laane heeft hier bewust voor gekozen. Dit zijn vooral vragen die gericht zijn op de ontwikkeling van het kind. C. M. Laane: 'Daar zijn standaard antwoorden op. Wat moet je met drie of zes maanden kunnen. Maar wat gebeurt er als het kind het niet doet volgens het boekje. Niet over de ontwikkelingsstappen, maar over de dilemma's. Ontwikkelingsfasen zijn niet zo interessant. Ieder jaar zijn er nieuwe onderzoeken en komen hier nieuwe edities uit. Ook niet zo interessant als gespreksonderwerp. Ze komen er in het gesprek vaak wel op uit, wat is normaal voor deze leeftijd, maar dan zit de ouder nog steeds met het kind dat het niet doet volgens het boekje. Voorbeeld zindelijkheid: er zit druk op bij vier jaar, want school wil liever geen onzindelijke kinderen. Het kan dat het heel goed gaat met de ontwikkeling, maar alleen de zindelijkheid niet. Dan is er een probleem in zindelijkheid' (persoonlijke communicatie, 16 april 2015).

Over eten, slapen, drift en koppigheid en zindelijkheid bevinden zich wel stellingen in het OpvoedPartySpel (Laane, 2010), namelijk:

- Eten, bij het thema communicatie.

David (3) verpest iedere dag de sfeer aan tafel met zijn gegil: "Lust ik niet!"

Sarah (1,5) gooit iedere maaltijd haar boterham op de grond.

- Slapen, bij het thema grensoverschrijdend gedrag

Leon (4) komt voor de zoveelste keer uit bed vanwege spoken onder zijn bed.

- Drift en koppigheid, bij het thema communicatie met kinderen.

Arthur (2) bijt zijn broer (4) die zijn speelgoed afpakt.

Vader wil aankleden. "Mama moet het doen!"

Boodschappen doen. "Ik wil snoep!" schalt het door de supermarkt.

Aart (2) knijpt/krapt [sic] regelmatig zijn broertje (6 mnd) zodra u uit beeld bent.

- Zindelijkheid, bij het thema zelfbeeld & zelfvertrouwen

Bijna 4 en Farida is nog steeds niet zindelijk.

2.4.2 6-12 jaar

Deze opvoedingsvragen hebben te maken met: agressie en vandalisme, gedeprimeerdheid en lusteloosheid, gepest worden, allerlei vormen van nervositeit, seksualiteit, slaapproblemen en (on)afhankelijkheid (Uittenbogaard et al., 2011).

In het OpvoedPartySpel (Laane, 2010) zitten de volgende stellingen:

- Agressie en vandalisme, bij het thema communicatie.

Carolien (7) scheldt in de speeltuin haar nichtje uit.

- Gepest worden, bij het thema communicatie.

Lex (7) tegen jonger broertje: "Jij kan dat nog niet, sukkel!"

Sjoerd (8) komt van het sportveld: "Ik wil niet meer naar voetbal!"

- Allerelei vormen van nervositeit, bij de thema's zelfbeeld & zelfvertrouwen en communicatie

Sonja (9) maakt zich druk over een rekentoets die ze over 3 weken moet maken.

Sjoerd (8) komt van het sportveld: "Ik wil niet meer naar voetbal!"

Els (12) weigert haar handen uit haar zakken te halen om het bezoek te begroeten.

- Seksualiteit, bij de thema's grensoverschrijdend gedrag en zelfbeeld & zelfvertrouwen.

Uw zoon wil een tv-programma zien dat u echt niet geschikt vindt voor zijn leeftijd.

Karlijn (11) wil met een -naar uw mening- veel te sexy hemdje naar school.

- Slaapproblemen, bij het thema grensoverschrijdend gedrag

Aafke (12) vindt dat ze best om 22.30 uur naar bed kan door de week.

- (On)afhankelijkheid, bij de thema's grensoverschrijdend gedrag en communicatie.

Na drie dagen vindt u stinkende natte zwemspullen in een plastic tas onder het bed van Igor (11).

Ronald (7) heeft de fiets van de buurjongen geleend. Sleutel is kwijt.

De vuile was zelf in de wasmand gooien. Iedere week strijd met Jorieke (8).

In de vakantie komt u erachter dat Daniëlle (11) wel erg weinig eet op een dag.

Gedepimeerdheid en lusteloosheid komt in het OpvoedPartySpel voor bij de leeftijdscategorie 12-18 jaar. C.M. Laane heeft hier niet bewust voor gekozen:

Het komt wel voor, zelfs bij nog jonger. Ik heb maar negen kaartjes per item. Dan kies je. Dan ga ik niet in hetzelfde spel in twee leeftijdscategorieën dezelfde situatie doen. Daar heb ik wel op gelet. Ik heb geprobeerd om echt eenentachtig verschillende situaties te nemen. Niet helemaal gelet op wat past bij welke leeftijd en waarom (persoonlijke communicatie, 16 april 2015).

2.4.3 12-18 jaar

Bij deze laatste categorie gaan de opvoedingsvragen over: geld en vrijetijdsbesteding, school- en werkproblemen, zich afzetten, seksualiteit, verslaving, agressie, vriendschappen (Uittenbogaard et al., 2011).

In het OpvoedPartySpel (Laane, 2010) zitten de volgende stellingen:

- Geld en vrijetijdsbesteding, bij het thema grensoverschrijdend gedrag

"Al mijn vriendinnen mogen tot 01.30 uur naar de disco!" zegt Dorien (14)

Suzan (17) geeft keer op keer meer geld uit dan ze op haar rekening heeft staan.

"Ik heb een busreis geboekt naar Spanje met vrienden", meldt Kasper (15) trots.

- school- en werkproblemen, bij de thema's communicatie en zelfbeeld & zelfvertrouwen

Wat u ook vraagt, uw dochter (16) zwijgt in alle talen over hoe het op school gaat.

Marcel (15) heeft geld gestolen op school en spijbelt, schorsing dreigt.

Paula (15) heeft een 8 voor wiskunde. Ze is erg teleurgesteld.

Sabir (16) is voor de derde keer afgewezen bij een sollicitatie voor een bijbaantje.

- Zich afzetten, bij alle drie de thema's.

Saïda (16) liegt over bijna alles wat ze doet.

Opnieuw 1000 excuses waarom André (16) wéér te laat thuis is na een avondje uit.

Uw dochter (16) blokkeert uw toegang tot haar Hyves-pagina.

Maar één wens voor de 16e verjaardag: een echte tattoo en een tongpiercing!

Voor de zoveelste keer wordt uw verzoek op te ruimen genegeerd.

Uw zoon (16) heeft lak aan alle huisregels en gaat volledig zijn eigen gang.

In gezelschap van uw vrienden legt uw zoon (14) haarfijn uit dat uw kwaliteiten als opvoeder niet deugen.

U komt er achter dat uw dochter (13) stiekem eet op haar kamer.

- Seksualiteit, bij de thema's zelfbeeld & zelfvertrouwen en grensoverschrijdend gedrag.

Uw kind (15) weigert elk gesprek dat gaat over seksuele voorlichting.

U vindt een condoom in de broekzak van uw 13-jarige dochter.

- Verslaving, bij de thema's communicatie en grensoverschrijdend gedrag.

Fatima (14) rookt in het geheim. U weet ervan via uw dochter (13), die haar beste vriendin is.

Uw zoon (15) ligt op de Eerste Hulp met een alcoholvergiftiging.

U heeft sterke aanwijzingen uit uw omgeving dat Angela (16) drugs heeft gebruikt.

Ronald (17) is beeldschermverslaafd. Hij komt zelden 'live' in contact met anderen.

- Agressie, bij het thema grensoverschrijdend gedrag.

Uw zoon (15) heeft een andere jongen in elkaar geslagen bij een ruzie op straat.

- Vriendschappen, bij alle drie de thema's.

"Iedereen is uitgenodigd voor dat feest, behalve ik", zegt Romy (13) beteuterd.

Liefdesverdriet: uw dochter (15) is ontroostbaar.

"Ik heb een busreis geboekt naar Spanje met vrienden", meldt Kasper (15) trots.

De thema's zelfbeeld & zelfvertrouwen, communicatie en grensoverschrijdend gedrag zijn gericht op 'kindproblemen'. C. M. Laane zegt hierover:

Ouders komen met vragen over kinderen. Dat is het uithangbord. Maar het gaat over jezelf. Wat je tegenkomt bij je kind is een spiegel van jezelf. Het gaat altijd over de ouders zelf. Het gaat niet over de kinderen, dat is grappig. Het gaat over persoonlijke coaching. Hoe bepaal je je standpunt ten opzichte van je kinderen enzovoort. Het gaat ook over het gedrag van je kind en hoe je dat kunt bijschaven, maar grotendeels: wat doe je en hoe doe je het en wat heb je er van geleerd? Je ziet dan dat de intentie van ouders oké is, maar zij zitten ook met bagage (persoonlijke communicatie, 16 april 2015).

Oudhof et al. (2013, p. 28) geven in een publicatie van het Nederlands Centrum Jeugdgezondheid (NCJ) een samenvatting van alle onderzoeken van de afgelopen jaren naar de opvoedingsvragen die ouders hebben.

Onderwerpen waarover ouders de meeste vragen hebben of waarmee zij problemen ervaren zijn:

- 'de aanpak van de opvoeding en het ouderschap in het algemeen;
- het omgaan met lastig gedrag of gedragsproblemen van hun kinderen;
- emotionele problemen van het kind;
- de schoolprestaties van het kind'.

Speetjens c.s. (2009) hebben 26 studies geïnventariseerd en daaruit de volgende top vijf van de belangrijkste onderwerpen, waarover vragen van ouders kwamen, samengesteld:

1. Algemene ontwikkeling van kinderen, gezondheid en kinderziektes.
2. Gedrag van kinderen, met name moeilijk en ongehoorzaam gedrag.
3. Grenzen stellen, luisteren en gehoorzamen, corrigeren en straffen.
4. Sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen, zelfvertrouwen, onzekerheid en (faal) angst bij kinderen.
5. Algemene opvoedingsvragen en -vaardigheden (Oudhof et al., 2013, p. 28).

Volgens Oudhof et al (2013, p. 32) stellen ouders uit zichzelf weinig vragen, omdat ze een drempel ervaren om vragen te stellen. Maar ook omdat ouders geneigd zijn pas vragen te gaan stellen wanneer de opvoedsituatie onder druk staat en zij echte nood ervaren.

Ook kan het zijn dat de ouders vanwege een laag opleidingsniveau of taalproblemen moeite hebben met het formuleren van vragen. Er lijkt wel een grote latente behoefte aan informatie te zijn. Onder ouders lijkt er sprake te zijn van onwetendheid en is meer bewustzijn nodig. Ook dit kan te maken hebben met een laag opleidingsniveau, waardoor de benodigde abstractie en zelfreflectie niet voldoende ontwikkeld zijn om doeltreffend met de professionals te kunnen communiceren (Oudhof et al., 2013, p. 32).

De thema's zelfbeeld & zelfvertrouwen, communicatie en grensoverschrijdend gedrag blijken heel breed te zijn en veel vragen over uiteenlopende onderwerpen te omvatten. De onderwerpen die in het literatuuronderzoek naar voren komen, blijken bijna altijd wel bij een thema en vaak zelfs bij meerdere thema's te passen. Vragen die gaan over de ontwikkeling passen echter niet binnen de thema's zelfbeeld & zelfvertrouwen, communicatie en grensoverschrijdend gedrag.

Bij het praktijkonderzoek zal blijken of de thema's in de ogen van opvoeders en begeleiders voldoende ruimte bieden om alle opvoedvragen te stellen.

2.5 Samenvatting

Laagdrempeligheid gaat vooral over bekendheid, bruikbaarheid, bereikbaarheid, bejegening en betaalbaarheid. Uiteindelijk bepalen de gebruikers of zij iets echt 'laagdrempelig' vinden. Bij het praktijkonderzoek in hoofdstuk drie ontdekken we hoe begeleiders en opvoeders de laagdrempeligheid van de OpvoedParty beoordelen als het gaat om de genoemde 'b's.

Eigen kracht laat zich mooi samenvatten in de definitie van Van Regenmortel (2002, p. 76): 'Empowerment is een proces van versterking waarbij individuen, organisaties en gemeenschappen greep krijgen op de eigen situatie en hun omgeving en dit via het verwerven van controle, het aanscherpen van kritisch bewustzijn en het stimuleren van participatie'. Bij het bevorderen van de eigen kracht is aandacht voor de sterke kanten van ouders, de onderlinge steun en het zelfvertrouwen van ouders. In hoofdstuk drie wordt beschreven hoe opvoeders en begeleiders deze drie laatste punten in de praktijk ervaren.

De thema's zelfbeeld & zelfvertrouwen, communicatie en grensoverschrijdend gedrag blijken heel breed te zijn en veel vragen over uiteenlopende onderwerpen te omvatten. Voor ontwikkelingsgerichte vragen bieden de thema's geen ruimte. Bij het praktijkonderzoek zal blijken of de vragen van de deelnemers van de OpvoedParty over dezelfde onderwerpen gaan en of de thema's in de ogen van opvoeders en begeleiders voldoende ruimte bieden om alle opvoedvragen te stellen.

In het volgende hoofdstuk wordt een antwoord geformuleerd op deelvraag twee. Dit antwoord wordt gevormd door het praktijkonderzoek naar de laagdrempeligheid en eigen kracht. Deelvraag drie komt in hoofdstuk vier aan de orde. In dat hoofdstuk wordt het praktijkonderzoek naar de thema's zelfbeeld & zelfvertrouwen, communicatie en grensoverschrijdend gedrag beschreven.

Hoofdstuk 3 Praktijkonderzoek laagdrempeligheid en eigen kracht

3.1 Inleiding

Naar aanleiding van het literatuuronderzoek is een topiclijst samengesteld om op basis daarvan praktijkonderzoek te kunnen doen. Voor de interviews zijn zes OpvoedPartyBegeleiders en vijf deelnemers van de OpvoedParty geselecteerd. Voor beiden interviewgroepen is een aparte topiclijst samengesteld. De onderwerpen op de topiclijst vormen de beoordelingscriteria voor de laagdrempeligheid en het bevorderen van de eigen kracht tijdens de OpvoedParty.

Voor het beoordelen van de laagdrempeligheid van de OpvoedParty is de deelnemende opvoeders gevraagd naar: betaalbaarheid, bereikbaarheid, bekendheid, bruikbaarheid, bejegening/ veiligheid, waarom komen ouders wel/niet, vergelijking andere opvoedingsondersteuning, zou u nog een keer (willen) gaan?

Voor het beoordelen van het bevorderen van de eigen kracht is de deelnemende opvoeders gevraagd naar: versterking zelfvertrouwen, sloot het advies/ de tip aan bij uw situatie, aandacht voor sterke kanten, aandacht voor hulpbronnen, onderlinge steun, aandacht voor succeservaringen.

Voor het beoordelen van de laagdrempeligheid van de OpvoedParty is de OpvoedPartyBegeleiders gevraagd naar: betaalbaarheid, bereikbaarheid, bekendheid, bruikbaarheid, bejegening/ veiligheid, waarom komen ouders wel/niet, bereikbaarheid deelnemers, voortzetting contact deelnemers.

Voor het beoordelen van het bevorderen van de eigen kracht is de OpvoedPartyBegeleiders gevraagd naar: definitie eigen kracht, hoe doet u dat, aandacht sterke kanten, aandacht hulpbronnen, steun ouders onderling, aandacht voor succeservaringen.

Bovenstaande onderwerpen zijn terug te vinden in de topiclijsten. Deze zijn te vinden in bijlage 2 (topiclijst opvoeders) en in bijlage 3 (topiclijst begeleiders).

3.2 Begeleiders en opvoeders over laagdrempeligheid

De geïnterviewde begeleiders en ouders beoordelen de OpvoedParty als laagdrempelig, maar plaatsen daar wel enkele kanttekeningen bij. Ze noemden daarbij uiteenlopende redenen die onder te verdelen zijn in de vijf 'b's die we tegenkwamen bij de literatuurstudie.

3.2.1 Bekendheid

Als het om bekendheid gaat is het opvallend dat alle begeleiders het moeilijk vinden om deelnemers te vinden. Eén van de begeleiders geeft ook workshops en zei dat ze daar gemakkelijker deelnemers voor kan krijgen (B3). Twee begeleiders gaven ook aan dat deelnemers soms wel heel enthousiast zijn, maar toch niet allemaal terug komen (B2, B3). Eén van de begeleiders merkte op dat mond-tot-mondreclame het best werkt (B2). Twee begeleiders zeiden dat mensen eigenlijk alleen via het netwerk komen en niet via een algemene uitnodiging bij school, CJG of iets dergelijks (B4, B5). Eén van hen vond dat dit het juist ook laagdrempelig maakt, dat je door iemand uit je netwerk wordt meegenomen (B4). Dit zei één van de deelnemers ook. Zij kwam omdat ze degene die het organiseerde kende en zou nooit gaan, als ze een poster ziet hangen (O3). Eén begeleider merkte wel dat haar Facebookpagina steeds meer is gaan leven. Mensen komen daar terug. Ze vroeg zich af of

het te maken heeft met de streek waar ze woont, dat deelnemers niet komen, mede omdat ze daar zelf niet vandaan komt (B1). Vier van de vijf ouders gaven aan dat ze wel vaker naar een OpvoedParty willen (O1, O3, O4, O5). Eén van hen wist alleen niet wanneer de volgende OpvoedParty weer plaats zou vinden. Dat is wel op te zoeken op de website, maar dat vergeet ze (O1). De ouders die wel willen komen kunnen afhaken als ze voor andere ouders moeten zorgen, zei één van de begeleiders (B1). Een ouder gaf inderdaad aan dat ze geen andere ouders zou kunnen bedenken om mee te nemen naar de OpvoedParty (O2). Twee ouders gaven aan dat ze het graag thuis voor hun eigen netwerk willen organiseren, maar dat ze niet weten niet hoe ze dit voor elkaar moeten krijgen (O1, O3). Eén ouder gaf aan dat ze geen energie heeft om het zelf te organiseren en dat ze vindt dat de gemeente dit moet doen (O5). Eén ouder gaf aan dat ze twee keer geweest is en nu niet meer zal gaan, omdat ze geen opvoedvraag heeft (O2).

Vier begeleiders dachten dat ouders niet komen om de naam (B1, B2, B3, B4). Ze hebben gemerkt dat er veel uitleg nodig is en dat ouders niet weten wat ze moeten verwachten (B1, B2, B3) of vinden dat het een te vrijblijvend gevoel geeft (B6). Alle ouders gaven aan dat ze inderdaad niet wisten wat ze konden verwachten. Voor twee opvoeders was dat juist een reden om te gaan kijken (O1, O2). Dit waren wel ouders die de uitnodiging binnen kregen via een gastouderbureau, waarvan ze een verplicht aantal cursussen per jaar moeten volgen als beroepsopvoeder.

3.2.2 Bruikbaarheid

Drie van de zes begeleiders dachten dat opvoeders eerst een vraag moeten hebben voordat ze naar de OpvoedParty komen (B1, B2, B3). Ook een deelnemer vertelde dat ze iemand had meegevraagd, maar dat de reden van die persoon om niet mee te gaan was dat hij/zijn geen probleem had. Ze vindt het zelf niet moeilijk om een probleem toe te geven, maar kon zich wel voorstellen dat ouders niet durven zeggen dat er wat aan de hand is (O1). Schaamte voor het gebruikmaken van hulpverlening of je kwetsbaar opstellen noemden twee van de andere deelnemers als reden voor ouders om niet te komen (O4, O5). Een andere deelnemer gaf aan dat ze de OpvoedParty laagdrempelig vindt, maar als ze zelf écht een probleem heeft een instantie in zou schakelen (O2). Eigenlijk net als de andere opvoeder die opvoedingsondersteuning 'not done' vindt, omdat je dan een big issue moet hebben. Ze vond de OpvoedParty daarentegen heel laagdrempelig: 'Iedereen loopt wel ergens tegenaan. Je gaat het ergens over hebben en je krijgt vast ook tips mee naar huis' (O3).

Eén van de begeleiders dacht dat de OpvoedParty laagdrempelig is, omdat het geen standaard programma is, zoals bij het CJG, maar dat het aansluit bij de persoonlijke situatie (B1). Eén van de deelnemers vond dit ook. Ze zei dat je er meer aan hebt dan een cursus, omdat je niet alleen maar hoeft te luisteren (O1).

Drie begeleiders dachten dat als ze een thema aan de avond zouden koppelen, het meer duidelijkheid geeft en ouders zich daardoor eerder opgeven (B1, B2, B3). Eén van hen dacht dat dit zeker het geval zal zijn bij een thema als grensoverschrijdend gedrag, omdat dit een hot item is (B1). Eén begeleider biedt de OpvoedParty aan als thema-avond op een kinderdagverblijf en daar schrijven veel opvoeders voor in (B6). Eén van de ouders zei dat ze het thema niet uit vindt maken, maar dat ze het wel belangrijk vindt dat de leeftijden van de kinderen ongeveer gelijk zijn. Drie van de vijf ouders wisten geen antwoord op de vraag of er een thema vastgesteld was (O2, O3, O4).

Vier van de vijf deelnemers gaven aan dat ze wat gehad hebben aan de tips die ze kregen (O1, O3, O4, O5). Eén van hen zei dat ze de tips ook in andere situaties kon toepassen (O3). Twee opvoeders

zeiden dat het fijn is dat je zelf kunt kiezen welke tip je meeneemt. 'Alle ideeën zijn welkom, je krijgt veel tips mee, maar het blijft bij jou, want het is jouw manier van opvoeden' (O1, O3).

3.2.3 Bereikbaarheid

Alle opvoeders vinden het van belang dat de OpvoedParty in de buurt is. Een kwartier rijden met de auto werd genoemd als maximum (O1). Twee opvoeders vinden het belangrijk dat het in de eigen woonplaats is (O2, O3) en één opvoeder gaf aan dat ze de auto er niet voor zou pakken. Ze ging omdat het in de straat was (O4). Drie begeleiders gaven ook aan dat het laagdrempelig is, omdat het in de huiskamer is (B2, B4, B5). Eén van hen merkte wel op dat ze het liever in de huiskamer van de OpvoedPartyBegeleider bijwonen dan in hun eigen huiskamer (B5). Dit bevestigde één van de ouders (O5).

Twee opvoeders vertelden dat er iedere maand een OpvoedParty wordt georganiseerd, maar dat ze heel vaak ook geen tijd hebben om te gaan (O3, O4). Twee van de deelnemers noemden het regelen van oppas een drempel (O1, O5). Eén van de begeleiders hoorde dat ouders 's avonds rust willen in plaats van met andere ouders in gesprek (B2). Twee begeleiders zeiden dat ze heel flexibel zijn als het gaat om het tijdstip, maar dat heeft niet voor meer OpvoedParty's gezorgd (B1, B5). Eén van de ouders dacht dat het beter zou zijn om het iedere maand te organiseren en het dubbele aantal ouders uit te nodigen van wat je aan tafel wilt hebben. Ouders kunnen namelijk altijd door allerlei praktische redenen verhinderd worden (O5).

3.2.4 Bejegening

Dat de OpvoedParty groepsgerichte ondersteuning is kan een drempel zijn, volgens één van de begeleiders. Hierdoor is het minder anoniem (B3). Alle begeleiders gaven wel aan dat de sfeer goed was en dat mensen zich veilig genoeg voelde. Dit merkten ze en/of kregen ze terug van de deelnemers. Alle ouders hebben de sfeer ook als veilig ervaren. Drie van de vijf benoemden dat de privacy besproken is aan de begin van de bijeenkomst en dat ze dat prettig vonden (O1, O2, O3). De rol van de begeleider is cruciaal bij het creëren van veiligheid (B6). Eén van de opvoeders noemde ook dat je elkaar uit moet laten praten en ze gaf aan dat een kennismakingsrondje de sfeer veiliger maakt. Zij vond ook dat de groep niet groter moet zijn dan zes mensen (O1). Zij vond het een voordeel dat je niets hoeft te zeggen als je het niet wilt (O1). Het gebruik van het spel kan het juist weer 'laagdrempeliger' maken, omdat je dan niets van jezelf hoeft in te brengen (B4). Eén van de ouders gaf aan dat ze de tweede keer naar de OpvoedParty ging, omdat ze de begeleider ook heel leuk vond (O2).

Drie van de vijf ouders vonden de OpvoedParty ook laagdrempelig omdat het vrijblijvend is. Ze konden er uit vrije wil en vrijblijvend heen gaan (O1, O3, O4).

3.2.5 Betaalbaarheid

Alle begeleiders denken dat de OpvoedParty laagdrempelig is als het gaat om betaalbaarheid. Ze hebben niet gemerkt dat dit een drempel is voor ouders. Eén van de begeleiders gaf aan dat haar collega die het gratis aanbiedt nog geen party heeft kunnen geven. Zij vraagt zeven euro vijftig en heeft al wel OpvoedParty's kunnen geven (B5). Als we kijken naar de hoogte van het bedrag en het aantal party's dat iemand heeft gegeven lijkt de betaalbaarheid inderdaad geen drempel te zijn. Drie van de zes begeleiders vragen niets (B1, B4, B6). Zeventien euro vijftig is het hoogste bedrag dat

gevraagd wordt door de begeleiders die zijn geïnterviewd. Ook de meeste opvoeders gaven aan dat ze er wel wat voor over hebben. Drie van hen vonden het laagdrempelig dat ze niets hoefden te betalen, maar zouden er bijvoorbeeld wel vijf euro voor over hebben (O1, O3, O4). Eén van hen gaf aan dat ze twintig euro bijvoorbeeld wel teveel zou vinden (O1). Een andere ouder wist niet meer of ze er wel of niet voor moest betalen (O2). Eén van de opvoeders krijgt andere opvoedingsondersteuning vergoed van de gemeente en heeft er daarom geen geld voor over (O5).

3.3 Begeleiders en opvoeders over eigen kracht

Door middel van interviews is onderzoek gedaan naar de versterking van eigen kracht van opvoeders door de OpvoedParty. Naar aanleiding van het literatuuronderzoek is gevraagd naar de aandacht voor sterke kanten en succeservaringen, onderlinge steun en de invloed op het zelfvertrouwen van de opvoeders.

3.3.1 Sterke kanten en succeservaringen

Uit de literatuur is gebleken dat empowerment zich richt op de sterke kanten van opvoeders. Dit kan op verschillende manieren. De vraag is of en hoe dit terug komt tijdens de OpvoedParty.

Drie begeleiders hebben in hun interview aangegeven dat zij bij het voorstelrondje gebruik maken van het voorstelkaartje uit het OpvoedPartySpel (B2, B3, B5). Hierbij wordt specifiek gevraagd naar de sterke kanten van opvoeders en benoemden zij deze sterke kanten. Het bleek een moeilijke vraag voor de deelnemers te zijn, maar wel leuk en belangrijk om te doen. De toon van de avond wordt gezet, merkte één van de begeleiders op (B3). Zij benoemt op een OpvoedParty dat wat opvoeders doen goed is en dat zij deze goede aspecten vol moeten houden. Ook werd gezien dat het opvoeders daadwerkelijk wat doet, als een ander een sterke kant van hen benoemde (B5). Als laatste gaf één van de begeleiders aan dat het leuk is om een verschuiving te zien: ouders gaan nieuwe kwaliteiten van zichzelf zien, doordat ze erover na gaan denken. Zo ontdekken zij nieuwe dingen (B2). Drie begeleiders maken geen gebruik van het kennismakingskaartje (B4, B1, B6). Eén van hen zou de sterke kanten eerder als een thema behandelen (B4). Een ander heeft aandacht voor de sterke kanten van opvoeders door te zeggen dat zij het heel goed doen en dat kinderen zich geen betere ouder kunnen wensen (B1). Een laatste begeleider wil ouders stevig neerzetten door hen vragen te stellen over wat werkt bij hun kind (B6).

Twee opvoeders gaven in hun interview aan dat zij bij het voorstellen zowel een sterke kant als een zwakke kant moesten benoemen en dat dit later ook terug kwam. Beiden noemden in ons gesprek een voorbeeld van hun sterke kant (O1, O2). Eén opvoeder gaf aan dat zij wel voelt dat er aandacht is voor sterke kanten, maar dat deze niet per se benadrukt werden (O4). Eén opvoeder kon zich niet herinneren of er aandacht was voor de sterke kanten (O3).

Vier van de vijf opvoeders zeiden dat er aandacht was voor succeservaringen, omdat tijdens de OpvoedParty ruimte was om te vertellen wat werkt (O1, O3, O4, O5). 'En dan word je wel trots' (O4). Eén van hen vond het heel belangrijk dat daarnaast negatieve emoties ook benoemd konden en mochten worden (O5). Eén opvoeder kon zich niet herinneren of er aandacht was voor succeservaringen, maar dacht dat dit wel zo was in het gesprek zelf (O2). Drie begeleiders gaven aan dat er ruimte is om met voorbeelden te komen en te vertellen hoe opvoeders het zelf aanpakken (B2, B3, B6). Ze vertellen waar ze goed in zijn en daardoor komen ze in hun eigen kracht (B2).

Eén begeleider zei dat er minder aandacht voor succeservaring is geweest, omdat ze gebruik maakt van de stellingen. Wel hebben opvoeders elkaar tips kunnen geven (B5).

3.3.2 Onderlinge steun

Bij de onderlinge steun zijn vragen gesteld over aandacht voor hulpbronnen en het netwerk en voortzetting van het contact na de OpvoedParty.

Alle deelnemers gaven aan dat er geen sprake is van aandacht voor de hulpbronnen. Ook vier begeleiders gaven aan dat de hulpbronnen niet ter sprake komen (B1, B2, B3, B6), waarbij er één zei dat het aan de orde komt als het zich zo voor mocht doen (B2).

Wat betreft het netwerk gaf één van de begeleiders aan dat zij hoopt dat opvoeders hun netwerk op deze manier uitbreiden (B5). De OpvoedParty is op dat moment het netwerk, omdat deze opvoeders geen netwerk hebben. Zij gelooft dat ze de OpvoedParty kan gebruiken om ouders hun netwerk te laten uitbreiden.

De begeleiders hebben geen zicht of er buiten de OpvoedParty nog contact is tussen opvoeders onderling (B2, B6) of denken dat het contact zich niet voortzet (B1). Eén van hen wist wel dat de opvoeders onderling contact hebben en denkt dat na een OpvoedParty de gesprekken gemakkelijker gaan en dus steunend zijn (B6). Eén van de begeleiders stelde dat de contacten zich niet voortzetten en dat het contact van mensen die elkaar al kennen niet heftiger of inniger zullen worden door de OpvoedParty (B3).

Drie deelnemers gaven aan dat zij na de OpvoedParty nog hebben doorgepraat over de bijeenkomst. Dit was met de mensen met wie zij naar de OpvoedParty geweest zijn en die zij al van te voren kenden; een schoonzusje, vriendin of buurvrouw (O1, O3, O4). Drie deelnemers gaven aan geen nieuwe contacten te hebben gekregen door de OpvoedParty (O1, O2, O5).

Opvoeders zeiden dat ze het fijn vinden om te merken dat andere opvoeders ook ergens mee worstelen en dat er herkenning is (O3, O4, O5). Eén opvoeder gaf aan dat ze anders tegen het probleem aan is gaan kijken, omdat ze merkte dat anderen er ook tegen aanliepen (O1).

Ook zei een opvoeder dat ze nieuwe energie en inzichten heeft gekregen en zin had om deze toe te passen (O4). Op de avond zelf werden tips gegeven; niet van 'je moet het zo doen', maar je kunt zelf beslissen met welke tip je wat doet (O1, O3).

Begeleiders gaven aan dat er veel begrip is van ouders onderling (B2, B6), dat er veel respect en waardering is en dat ouders bijna gedragen worden door de ander: 'wat doe je dat goed, wat mooi' (B5). Ook zij gaven aan dat er herkenning is (B2, B3), waardoor opvoeders het gevoel hebben dat ze niet de enige zijn. De eigen kracht van opvoeders komt er, volgens één van de begeleiders, uit als ze elkaar kunnen bevestigen (B5). Eén van de ouders gaf aan dat de begeleider daarbij een belangrijke rol speelt. Zij denkt dat je een negatieve spiraal krijgt als je alleen ouders bij elkaar zet (O5).

Op een OpvoedParty zijn er veel verschillende standpunten en praktische tips die uitgewisseld worden (B2). Opvoeders gaven elkaar ook advies (B6). 'De OpvoedParty is prettig en leerzaam' (B3).

Drie begeleiders (B1, B5, B6) gaven aan dat opvoeders toch graag tips van hen als professional horen. Een opvoeder bevestigde dit. Ze dacht dat de OpvoedPartyBegeleider alles zou weten, maar kwam erachter dat je elkaar als opvoeders advies geeft (O2).

3.3.3 Zelfvertrouwen

Bij het interviewen over de bevordering van eigen kracht is gevraagd of de OpvoedParty bijdraagt aan het zelfvertrouwen van opvoeders.

Vier opvoeders gaven aan dat ze door de OpvoedParty hebben gezien dat ze het best goed doen (O1, O2, O3, O5). Door te mogen vertellen wat goed gaat, word je wel trots (O4).

Een opvoeder gaf aan dat ze het probleem kan loslaten. 'Je wilt graag het ei van Columbus, maar dat is er vaak niet' (O3).

Twee begeleiders zeiden dat ouders met jonge kinderen elkaar nodig hebben (B1, B6).

Eén begeleider zei dat het gesprek over de kaartjes van het OpvoedPartySpel zelfvertrouwen bij deelnemers bracht: 'o, dat doe ik al. Ik hoef niet over alles onzeker te zijn' (B2).

Als laatste is gevraagd naar de tips die opvoeders hebben gekregen. De opvoeders gaven aan dat de tips aansloten (O3, O4, O5). Eén van hen zei dat ze de tips ook in andere situaties kon toepassen (O3). Twee opvoeders zeiden dat het fijn is dat je zelf kunt kiezen welke tip je meeneemt. Alle ideeën zijn welkom, je krijgt veel tips mee, maar het blijft bij jou, want het is jouw manier van opvoeden (O1, O3).

3.4 Samenvatting

3.4.1 Laagdrempeligheid

Om een antwoord te geven op de deelvraag 'hoe beoordelen begeleiders en deelnemende opvoeders de laagdrempeligheid van de OpvoedParty?' kan samenvattend gezegd worden dat begeleiders en opvoeders de OpvoedParty als 'laagdrempelig' beoordelen.

De OpvoedParty is vooral laagdrempelig waar het bereikbaarheid, betaalbaarheid en bejegening betreft. Zij is minder laagdrempelig als het gaat om bekendheid en bruikbaarheid. In de volgende paragrafen worden deze vijf onderwerpen toegelicht.

3.4.1.1 Bereikbaarheid

Alle geïnterviewde ouders waarderen bereikbaarheid. Het is dicht bij huis en dat vinden ze belangrijk. Drie begeleiders vinden het ook laagdrempelig omdat het in de huiskamer is. Zowel begeleiders als deelnemers gaven aan dat opvoeders vaak geen tijd/ prioriteit hebben om naar de OpvoedParty te komen. Ook al kan een begeleider bijvoorbeeld op heel veel verschillende tijdstippen.

3.4.1.2 Betaalbaarheid

Alle begeleiders denken dat de OpvoedParty laagdrempelig is als het gaat om betaalbaarheid. Vier opvoeders bevestigden dit. Drie begeleiders vragen niets. De anderen vragen tot een bedrag van

zeventien euro vijftig. Alle opvoeders gaven aan dat ze er wel wat voor over zouden hebben, maar gratis is voor hen het meest laagdrempelig.

3.4.1.3 Bekendheid

De OpvoedParty blijkt nog niet zo laagdrempelig als het over bekendheid gaat. Alle begeleiders vinden het moeilijk om deelnemers te vinden. De naam heeft een negatieve gevoelswaarde, volgens vier geïnterviewde begeleiders. Alle opvoeders gaven aan dat de naam geen duidelijkheid geeft over wat je kunt verwachten. Vier begeleiders denken dat het meer duidelijkheid zou geven als er een thema aan de avond gekoppeld wordt. Drie deelnemers daarentegen konden zich niet meer herinneren of de avond een thema had of niet. Drie ouders willen wel vaker, maar weten niet hoe het te organiseren of kunnen dat niet. Het werven van deelnemers gaat het beste via netwerken en mond-tot-mondreclame, aldus vier begeleiders en één opvoeder.

3.4.1.4 Bruikbaarheid

Als het over bruikbaarheid gaat zeiden drie begeleiders en een deelnemer dat opvoeders eerst een vraag moeten hebben voordat ze naar de OpvoedParty komen. Schaamte of moeite met het toegeven van een probleem of vraag kan volgens drie opvoeders ook nog een rol spelen om niet te komen. Een andere opvoeder zei daarentegen dat ze, als ze echt een probleem zou hebben, eerder een instantie zou inschakelen dan een OpvoedParty bezoeken. Twee deelnemers en één begeleider gaven aan dat het laagdrempeliger is dan een standaard programma. Vier van de vijf deelnemers gaven aan dat ze wat aan de OpvoedParty gehad hebben.

3.4.1.5 Bejegening

Qua bejegening zeiden alle begeleiders en opvoeders dat de sfeer prettig is en drie van de vijf opvoeders vonden dat de vrijblijvendheid het ook laagdrempelig maakt. Drie van de vijf opvoeders noemden dat ze het prettig vonden dat de privacy benoemd werd aan het begin van de avond. Eén begeleider bevestigde dat de rol van de begeleider cruciaal is als het gaat om veiligheid. Dat het een groep is, zou het minder laagdrempelig kunnen maken volgens één begeleider. Een deelnemer vond dat de groep niet groter dan zes moet zijn. Het gebruik van het spel, zou het volgens één begeleider nog laagdrempeliger kunnen maken in plaats van dat je opvoeders situaties in laat brengen.

3.4.2 Eigen kracht

Begeleiders en opvoeders vinden dat de eigen kracht bevorderd wordt tijdens de OpvoedParty. Dit is samengevat het antwoord op de deelvraag 'hoe beoordelen begeleiders en deelnemende opvoeders de (bevordering van) de eigen kracht tijdens de OpvoedParty?'

3.4.2.1 Sterke kanten

Vier begeleiders besteedden bij het kennismaken aandacht aan sterke kanten van ouders. De meesten met behulp van het voorstelkaartje uit het OpvoedPartySpel. Begeleiders merkten dat hiermee de toon van de avond gezet werd en dat het opvoeders daadwerkelijk wat deed. Ze namen een verschuiving waar: opvoeders gingen nieuwe kwaliteiten van zichzelf zien, doordat ze erover aan het nadenken zijn gezet. Twee opvoeders gaven tijdens het interview gelijk een voorbeeld van hun sterke kant. Twee opvoeders konden zich niet herinneren dat er specifiek een sterke kant van hen benoemd werd.

Vier deelnemers en drie begeleiders vertelden over de ruimte die er is tijdens de OpvoedParty om te vertellen wat werkt.

3.4.2.2 Hulpbronnen

Vier begeleiders en alle deelnemers gaven aan dat er geen aandacht was voor hulpbronnen tijdens de OpvoedParty. Eén van de begeleiders hoopt dat opvoeders hun netwerk op deze manier uitbreiden. De andere begeleiders besteden geen aandacht aan het netwerk en hebben daar ook geen zicht op. Drie deelnemers gaven aan dat zij na de OpvoedParty nog hebben doorgepraat over de bijeenkomst met mensen die zij van tevoren al kenden en hadden meegenomen naar de OpvoedParty. Geen van de deelnemers heeft nieuwe contacten gekregen door de OpvoedParty. Alle opvoeders hadden wel steun aan elkaar tijdens de OpvoedParty, doordat er herkenning was en standpunten en tips uitgewisseld konden worden, waarvan ze zelf kunnen beslissen met welke tip ze wat doen. Uit de gesprekken met de begeleiders kwam naar voren dat zij hier dezelfde mening over hebben.

3.4.2.3 Zelfvertrouwen

De OpvoedParty draagt bij aan het zelfvertrouwen van opvoeders, gaven alle geïnterviewde opvoeders aan. Ze zagen dat ze het best goed deden en mochten vertellen wat goed gaat. Hierdoor gingen ze relativeren, omdat andere ouders het ook hadden. Twee begeleiders merkten dit ook.

In dit hoofdstuk is een antwoord gegeven op de vraag hoe begeleiders en deelnemende opvoeders de laagdrempeligheid en het bevorderen van de eigen kracht beoordelen. Dit is gedaan door de antwoorden van de interviews uit te werken. Het laatste deel van de interviews bevat de vragen over de thema's van het OpvoedPartySpel: zelfbeeld & zelfvertrouwen, communicatie en grensoverschrijdend gedrag. In het volgende hoofdstuk worden de uitkomsten van dit laatste onderdeel van het praktijkonderzoek beschreven.

Hoofdstuk 4 Praktijkonderzoek opvoedingsvragen

4.1 Inleiding

Om een antwoord te geven op de derde deelvraag “bieden de thema's (zelfbeeld & zelfvertrouwen, communicatie en grensoverschrijdend gedrag), in de ogen van de begeleiders en opvoeders, voldoende ruimte om alle opvoedvragen te stellen?” is allereerst een antwoord gezocht op de vraag hoe de thema's worden ingezet. Vervolgens is onderzocht welke vragen aan de orde zijn geweest en of er ruimte ervaren werd om alle vragen te stellen.

4.2 Thema's en het OpvoedPartySpel

Om antwoord te krijgen op de derde deelvraag is aan zowel opvoeders als begeleiders gevraagd of er van tevoren een thema aan de OpvoedParty verbonden was. Hiermee wordt bedoeld op de thema's uit het OpvoedPartySpel, namelijk zelfbeeld & zelfvertrouwen, communicatie en grensoverschrijdend gedrag. Uit de antwoorden blijkt dat de thema's verschillend worden ingezet. De ene begeleider vindt de thema's meer een kapstok om mee te starten (B3). Een ander legt alle thema's naast elkaar en laat deelnemers een thema kiezen waar zij behoefte aan hebben, zodat er een link is naar de eigen situatie (B5). Weer een ander kiest ervoor om geen thema in te zetten, omdat ze ouders het gevoel wil geven dat alle vragen gesteld mogen worden (B2). Een laatste begeleider zoekt van tevoren de kaartjes op die passen bij haar zelfbedachte thema (B6).

Eén opvoeder (O3) gaf aan dat het weten van een thema haar geholpen zou hebben in de voorbereiding. Dan had zij hier alvast over na kunnen denken. Een andere opvoeder gaf aan dat ze denkt dat het thema meer is om mensen te lokken en om iets te hebben waar je op terug kunt vallen (O5).

De thema's werden wisselend in gezet, zo ook het OpvoedPartySpel. Drie opvoeders gaven aan dat het OpvoedPartySpel helpt als handvat (O1), om ouders aan het praten te krijgen (O2), en omdat het zo concreet is (O5).

Twee begeleiders gaven aan het OpvoedPartySpel niet (meer) te spelen. Zij vragen ouders naar een eigen casus (B3, B4). Eén van hen doet dit omdat door het OpvoedPartySpel de vragen van ouders niet werden beantwoord (B3). De andere begeleiders maken wel gebruik van het OpvoedPartySpel (B1, B2, B5, B6). Wel gaven twee van hen aan dat vragen van ouders altijd voor gaan (B1, B5).

Eén van de begeleiders, die het OpvoedPartySpel gebruikt, zei dat de kaartjes ouders ook laat nadenken over onderwerpen waar ze geen vragen over hebben en dat dit een positief gevoel geeft (B2). Dit was ook terug te horen bij een opvoeder wanneer zij zei dat het OpvoedPartySpel preventief werkt, ‘want je denkt na over dingen waar je nog niet mee te maken hebt gehad’ (O1).

4.3 Vragen/problemen die aan de orde kwamen

Opvoeders is gevraagd welke vraag zij hebben gesteld tijdens de OpvoedParty. Deze vragen blijken heel divers, echter iedere vraag lijkt te passen bij één van de thema's of bij meerdere thema's. Hieronder volgen enkele voorbeelden.

De eerste opvoeder vroeg zich af: 'hoe krijg ik mijn kind van drie aan het groente eten (O1)?'

Een andere opvoeder stelde de volgende vraag: 'als onze oudste onder de douche moet of in bad gaat, gaat hij altijd krijsen als hij er onderuit gaat (O3).'

De vraag van de volgende opvoeder was: 'hoe kan je ieder kind, los van elkaar aandacht geven? Hoe begeleid je ruzie tussen kinderen (O4)?'

De laatst geïnterviewde opvoeder wilde van andere opvoeders weten: 'wanneer stuur jij je kind alleen op pad. En wanneer laat jij los. En waar kijk je dan naar en wat zijn dan belangrijke factoren (O5)'.

Aan de begeleiders is de vraag gesteld over welk onderwerp ze de meeste vragen krijgen. Dit kan over de thema's zelfbeeld en zelfvertrouwen, communicatie en grensoverschrijdend gedrag gaan, maar ook over een ander onderwerp. Hoewel er andere onderwerpen genoemd worden, passen deze vaak wel binnen de drie thema's.

Eén van de begeleiders krijgt veel vragen die gaan over boosheid. Kinderen zijn erg boos, zonder dat (gast)ouders weten waarom. Een ander thema waar veel vragen over zijn is de hechting van kinderen (B1).

Een andere begeleider vertelde dat vragen vaak gaan over leren luisteren en veel vragen over slapen: niet doorslapen, niet willen slapen, en voeding/eten aan tafel (geen ontwikkelingsgerichte vragen) (B3).

Weer een ander krijgt vooral vragen/problemen op het gebied van communicatie, vervolgens over het zelfbeeld en zelfvertrouwen en als laatste over grensoverschrijdend gedrag (B5).

Een laatste begeleider kreeg vooral vragen over seksuele spelletjes en hoe daar mee om te gaan, over eetproblemen, over straffen en belonen (B6).

De meeste begeleiders geven aan dat een vraag altijd binnen de drie thema's past (B1, B2, B3, B6). Ook een deelnemer geeft aan dat ze het hele brede thema's vindt, waar alles in zit (O1).

Twee van de drie begeleiders gaven aan dat opvoeders zich vrij voelen om vragen te stellen over andere thema's en dat zij het thema loslaten op het moment dat ouders vragen hebben (B1, B5). Drie opvoeders gaven ook aan dat zij de ruimte voelden om te vragen wat zij wilden en dat iedereen een vraag gesteld heeft (O1, O2, O5).

4.4 Samenvatting

Samenvattend kan gezegd worden dat de thema's zelfbeeld & zelfvertrouwen, communicatie en grensoverschrijdend gedrag in de ogen van begeleiders en opvoeders voldoende ruimte bieden om alle opvoedvragen te stellen. De vragen van opvoeders zijn heel divers. Maar de vragen blijken altijd wel bij een thema en soms zelfs bij meerdere thema's van het OpvoedPartySpel te passen. Zouden de begeleiders echter alleen maar het OpvoedPartySpel spelen en geen ruimte bieden voor eigen inbreng, dan kunnen ouders niet al hun opvoedvragen stellen. Ouders kregen van de begeleiders echter alle ruimte voor hun eigen inbreng. De deelnemende opvoeders hebben de vragen die zij wilden stellen gesteld.

In het volgende hoofdstuk worden de conclusies beschreven die getrokken zijn naar aanleiding van het literatuur- en praktijkonderzoek.

Hoofdstuk 5 Conclusies en aanbevelingen

5.1 Inleiding

In dit laatste hoofdstuk worden de conclusies en aanbevelingen beschreven. In de conclusie wordt een antwoord gegeven op de hoofdvraag: 'Wat zegt de literatuur over de geselecteerde componenten van de OpvoedParty? Hoe verhoudt zich dat tot het oordeel van begeleiders en deelnemende opvoeders over de wijze waarop aan deze componenten vorm wordt gegeven?'.

De componenten die beschreven worden zijn: laagdrempeligheid, eigen kracht en de thema's uit het OpvoedPartySpel (zelfbeeld & zelfvertrouwen, communicatie en grensoverschrijdend gedrag). Omdat dit nogal verschillende componenten zijn, wordt de hoofdvraag verdeeld en per component een conclusie getrokken. De aanbevelingen worden ook per component beschreven. Er wordt afgesloten met de vragen die in aanmerking komen voor een vervolgonderzoek.

5.2 Conclusie

5.2.1 Laagdrempeligheid

Het eerste deel waar een antwoord op gegeven wordt is: 'Wat zegt de literatuur over laagdrempeligheid? Hoe verhoudt zich dat tot het oordeel van begeleiders en deelnemende opvoeders over de wijze waarop aan de laagdrempeligheid van de OpvoedParty wordt vormgegeven?'.

Uit de literatuur is gebleken dat laagdrempeligheid vooral gaat over bekendheid, bruikbaarheid, bereikbaarheid, bejegening en betaalbaarheid. Zowel deelnemers als begeleiders van de OpvoedParty vinden deze vooral laagdrempelig waar het bereikbaarheid, betaalbaarheid en bejegening betreft. De OpvoedParty blijkt nog niet zo laagdrempelig als het over bekendheid en bruikbaarheid gaat.

Ten eerste maakt de bereikbaarheid de OpvoedParty laagdrempelig. Dit wordt bereikt doordat het dicht bij huis is en in de huiskamer.

Ten tweede heeft de betaalbaarheid invloed op de laagdrempeligheid van de OpvoedParty. Er wordt maximaal een bedrag van zeventien euro vijftig gevraagd. Het wordt echter ook gratis aangeboden en dat is het meest laagdrempelig.

Ten derde is de bejegening als laagdrempelig beoordeeld. Opvoeders die geweest zijn hebben de sfeer als veilig ervaren en de meeste van hen hebben wat aan de OpvoedParty gehad. Zij willen wel vaker deelnemen aan een OpvoedParty of dit zelf organiseren. Verschillende opvoeders geven echter aan niet te weten hoe ze dit voor elkaar moeten krijgen.

Dat de OpvoedParty nog niet zo laagdrempelig is als het over bekendheid gaat, blijkt vooral uit het feit dat het voor alle begeleiders moeilijk is om deelnemers te vinden. Dit is ook gebleken uit het onderzoek naar de OpvoedParty door Möhlmann (2014). In het praktijkonderzoek is naar voren gekomen dat de naam een negatieve gevoelswaarde heeft en geen duidelijkheid geeft over wat je

kunt verwachten. Vanuit de literatuur blijkt juist dat goede communicatie over het aanbod heel belangrijk is. Zowel uit het praktijk- als het literatuuronderzoek blijkt dat het werven van deelnemers het meest succesvol is via netwerken.

Als het over bruikbaarheid gaat is het vermoeden dat opvoeders eerst een vraag moeten hebben voordat ze naar de OpvoedParty komen. Schaamte of moeite met het toegeven van een probleem of vraag kan een rol spelen om niet te komen. De deelnemers die naar de OpvoedParty gingen met een vraag hebben er wel profijt van gehad.

Het eerste deel van de hoofdvraag is beantwoord. Samengevat is dit antwoord dat OpvoedPartyBegeleiders en deelnemers van de OpvoedParty deze als laagdrempelig beoordelen als uitgegaan wordt van wat de literatuur zegt over laagdrempeligheid. In de volgende paragraaf wordt het antwoord op het tweede deel van de hoofdvraag beschreven.

5.2.2 Eigen kracht

Het tweede deel van de hoofdvraag is: 'Wat zegt de literatuur over het bevorderen van eigen kracht? Hoe verhoudt zich dat tot het oordeel van begeleiders en deelnemende opvoeders over de wijze waarop de eigen kracht wordt bevorderd tijdens de OpvoedParty?'.

Wanneer uitgegaan wordt van wat de literatuur zegt over hoe de eigen kracht bevorderd moet worden, vinden begeleiders en opvoeders dat de eigen kracht bevorderd wordt tijdens de OpvoedParty. De eigen kracht wordt bevorderd doordat er aandacht is voor de sterke kanten van opvoeders. Deelnemers van de OpvoedParty ervaren onderlinge steun en hun zelfvertrouwen werd versterkt. Er zijn echter nog wel enkele aandachtspunten. Deze aandachtspunten zijn het gebruiken van de sterke kanten als bron van inspiratie en het aandacht geven aan hulpbronnen en netwerk.

Uit het literatuuronderzoek blijkt dat, als je de eigen kracht van ouders wilt bevorderen, er aandacht moet zijn voor de sterke kanten van opvoeders. Door je op deze sterke kanten te richten kunnen ze geactiveerd en versterkt worden (Bakker et al., 2014). Tijdens de OpvoedParty is aandacht voor de sterke kanten van opvoeders, zeker als er gebruik wordt gemaakt van het kennismakingskaartje uit het OpvoedPartySpel. Op dit kennismakingskaartje wordt namelijk gevraagd: 'Wat zijn uw sterke punten als opvoeder?'. Ook is tijdens de OpvoedParty ruimte om te vertellen wat werkt, waardoor opvoeders in hun kracht gezet worden. Om onafhankelijk te blijven van deskundigen en zelf tot een oplossing te komen, is het van belang dat de eigen kracht aangeboord wordt. De positieve krachten moeten opgespoord worden en benut worden als bron van inspiratie (Malschaert, 2012). Dit wordt deels gedaan tijdens de OpvoedParty, doordat opvoeders over hun sterke kant nadenken en deze benoemen. Het blijkt echter nog niet zoveel gebruikt te worden als bron van inspiratie.

Tijdens de OpvoedParty wordt geen aandacht gegeven aan hulpbronnen en netwerk van opvoeders. Er zijn bij opvoeders geen nieuwe contacten ontstaan door de OpvoedParty. Steun is één van de doelen van groepsgerichte activiteiten. Daaronder valt dat ouders contacten hebben gelegd met andere ouders in hun directe omgeving en dat ouders gebruik maken van hulpbronnen in hun directe omgeving (Bakker et al., 2014, p. 25).

Alle opvoeders hebben wel steun aan elkaar tijdens de OpvoedParty, doordat er herkenning is en standpunten en tips uitgewisseld kunnen worden, waarvan ze zelf kunnen beslissen met welke tip ze wat doen. Burggraaff-Huiskes (2008) schrijft dat sociale steun een van de factoren lijkt te zijn die opvoedingsondersteuning het meest effectief maken. Tijdens de OpvoedParty zien we dan met name de emotionele steun.

De OpvoedParty draagt bij aan het zelfvertrouwen van opvoeders. De opvoeders zagen dat ze het best goed deden en mochten vertellen wat goed gaat. Hierdoor zijn de ouders in staat om te relativiseren, omdat anderen het ook hebben. Zowel het ondervinden van steun als het geven van steun geeft zelfvertrouwen. Ouders voelen zich gewaardeerd en bevestigd in hun rol als opvoeder; ouders hebben (weer) vertrouwen in hun eigen kwaliteiten als opvoeder en ouders voelen zich gesteund in de opvoeding in de wetenschap dat zij er niet alleen voorstaan (Bakker et al., 2014, p. 25).

Samengevat is het antwoord op het tweede deel van de hoofdvraag dat de eigen kracht tijdens de OpvoedParty wordt bevorderd. De eigen kracht wordt bevorderd door de aandacht die er is voor sterke kanten, de onderlinge steun die de deelnemers ervaren en het zelfvertrouwen van opvoeders dat versterkt wordt. Het gebruik van de sterke kanten als bron van inspiratie en het geven van aandacht aan hulpbronnen en netwerk zal er voor zorgen dat de eigen kracht nog meer bevorderd wordt.

In de volgende paragraaf zal een antwoord worden gegeven op het derde deel van de hoofdvraag.

5.2.3 Thema's

Het derde deel van de hoofdvraag is: 'Wat zegt de literatuur over de thema's van het OpvoedPartySpel? Hoe verhoudt zich dat tot het oordeel van begeleiders en deelnemende opvoeders over de wijze waarop aan de thema's van de OpvoedParty wordt gegeven?

In de literatuur zijn vele thema's met betrekking tot opvoedingsvragen. Deze thema's zijn allemaal te plaatsen onder de thema's zelfbeeld & zelfvertrouwen, communicatie en grensoverschrijdend gedrag van het OpvoedPartySpel. Eén uitzondering kan hierbij genoemd worden en dat zijn de vragen die te maken hebben met de ontwikkeling van het kind. Deze komen niet voor in het OpvoedPartySpel. Uit het praktijkonderzoek blijkt echter dat hier weinig vraag naar is. Slechts één ouder had de behoefte om meer over de ontwikkeling van haar kind te horen op een OpvoedParty. In een eerder onderzoek (Speetjens c.s., 2009) worden vragen over de algemene ontwikkeling van kinderen echter op de eerste plaats gezet. Het is een bewuste keuze van Laane om de vragen die gericht zijn op de ontwikkeling van het kind niet expliciet in het OpvoedPartySpel op te nemen. 'De antwoorden op deze vragen zijn gemakkelijk te vinden en niet zo interessant als gespreksonderwerp. De ouder blijft namelijk alsnog zitten met het kind dat het niet doet volgens het boekje' (C.M. Laane, persoonlijke communicatie, 16 april 2015).

In de ogen van zowel begeleiders als opvoeders bieden de thema's zelfbeeld & zelfvertrouwen, communicatie, grensoverschrijdend gedrag voldoende ruimte om alle opvoedvragen te stellen. De vragen van opvoeders zijn heel divers. Maar de vragen blijken altijd wel bij een thema en soms zelfs bij meerdere thema's van het OpvoedPartySpel te passen. Zouden de begeleiders echter alleen maar het OpvoedPartySpel spelen en geen ruimte bieden voor eigen inbreng, dan zouden ouders geen

ruimte krijgen om al hun opvoedvragen te stellen. Ouders kregen van de begeleiders echter alle ruimte voor hun eigen inbreng. De deelnemende opvoeders hebben de vragen die zij wilden stellen gesteld.

Samengevat is het antwoord op het derde deel van de hoofdvraag is dat de thema's zelfbeeld & zelfvertrouwen, communicatie en grensoverschrijdend gedrag, in de ogen van begeleiders en opvoeders, voldoende ruimte bieden om alle opvoedvragen te stellen.

5.3 Aanbevelingen

Uitgaande van bovenstaande conclusies komen we tot onderstaande aanbevelingen.

5.3.1 Laagdrempeligheid

Om de drempel te verlagen is het van belang dat de kosten van de OpvoedParty zo laag mogelijk blijven. De meeste opvoeders zijn wel bereid te betalen, maar niet te veel en liever niet. Gezien het feit dat andere vormen van opvoedingsondersteuning gratis aangeboden worden, heeft het toch wel de voorkeur een manier te vinden om het gratis aan te bieden. Het meest voor de hand liggend is aansluiting te zoeken bij de gemeente. Uit het onderzoek van Möhlmann (2014, p. 31) is namelijk gebleken dat de OpvoedParty past binnen het nieuwe jeugdstelsel.

Verder is het belangrijk in te zetten op bekendheid. Uit de literatuur is naar voren gekomen dat goede communicatie over het aanbod heel belangrijk is. De naam blijkt een negatieve gevoelswaarde te hebben en geen duidelijkheid te geven over wat deelnemers kunnen verwachten. Het veranderen van de naam lijkt dan een optie. Dit heeft echter nogal impact voor de bestaande producten. Daarbij is bekendheid ook een kwestie van tijd en zal er bij het veranderen van de naam een stap teruggezet worden. Wij adviseren daarom om in te zetten op Public Relations. In eerder onderzoek van Möhlmann (2014) is de aanbeveling gedaan dat OpvoedPartyBegeleiders extra geattendeerd kunnen worden op de vervolgtraining van Lunamare. Deze training helpt begeleiders om ouders te vinden, te verleiden en te verwelkomen. Daarnaast kan het onderwerp, vinden van deelnemers, meegenomen worden in de basistraining. Deze aanbevelingen willen we onderstrepen, omdat alle begeleiders aangeven dat ze moeite hebben met het vinden van deelnemers. Het is ook de vraag of ze de deelnemers vast kunnen houden. Er zijn namelijk opvoeders die hebben aangegeven dat zij wel een OpvoedParty willen organiseren, maar niet weten hoe ze dit vorm kunnen geven. Ook heeft een opvoeder aangegeven dat zij de OpvoedParty nog een keer wil bijwonen, maar niet weet wanneer de volgende bijeenkomst is. De OpvoedPartyBegeleiders met de meeste deelnemers hebben deze gevonden via bestaande netwerken, zoals een kinderdagverblijf, gastouderbureau of kerk. Daarom adviseren wij zoveel mogelijk aan te sluiten bij bestaande netwerken. Hierbij valt te denken aan scholen, het Centrum voor Jeugd en Gezin en Family Factory. We realiseren ons dat dit een beperkte aanbeveling is als het gaat om PR. We adviseren meer advies in te winnen bij iemand met kennis van communicatie en marketing.

5.3.2 Eigen kracht

Het benoemen van de sterke kanten is een manier waarop de eigen kracht aangeboord kan worden. Dit wordt op veel OpvoedParty 's gedaan, meestal door het gebruik van het kennismakingskaartje van het OpvoedPartySpel. Hierin wordt specifiek naar de sterke kanten van ouders gevraagd. Dit zou

op alle OpvoedParty's gedaan moeten worden. We willen benadrukken dat er meer uit te halen is. Dit kan door bij het bespreken van de situaties of het geven van tips de sterke kanten van de opvoeder mee te nemen. Het uitvergroten van de sterke kanten kan zo een bron van inspiratie zijn voor de opvoeder.

Bij eerder onderzoek is er vanuit gegaan dat de OpvoedParty een middel kan zijn om het sociale netwerk uit te breiden (Möhlmann, 2014, p.31). Hier zal in de praktijk echter nog aandacht aan besteed moeten worden, omdat bij de geïnterviewde opvoeders geen nieuwe contacten zijn ontstaan door de OpvoedParty. Een informeel kwartiertje aan het eind van de OpvoedParty kan er aan bijdragen dat opvoeders contact leggen met elkaar en zo hun sociale netwerk vergroten. Door tijdens de OpvoedParty concreet aandacht te besteden aan het netwerk is de kans groter dat deze versterkt, en daarmee de sociale steun vergroot wordt. Dit is ook wat Welzijn Nieuwe Stijl beoogt. Zij wil dat, waar de burger hulp nodig heeft, niet direct professionele hulp wordt ingezet, maar eerst gebruikt gemaakt wordt van de hulp van de sociale omgeving. In onze interviews werd aangegeven dat opvoeders graag tips van de professional willen horen. Bij het bespreken van de situaties zouden de OpvoedPartyBegeleiders vragen kunnen stellen die de opvoeder laten nadenken over de bijdrage van hun directe sociale omgeving. Er kan dan ook concreet nagedacht worden over wat de rol van de andere opvoeders aan tafel kan zijn. Dit vraagt een cultuuromslag van de hulpverlener (invoering wmo, z.j.). Door opvoeders tijdens de OpvoedParty contactgegevens uit te laten wisselen kan bevorderd worden dat opvoeders contact zoeken met elkaar in plaats van met de OpvoedPartyBegeleider.

5.3.3 Vervolgonderzoek

Om de OpvoedParty laagdrempelig te houden qua betaalbaarheid en bekendheid adviseren wij onderzoek te doen naar de mogelijkheden van aansluiting bij bestaande organisaties en netwerken. Net als in het onderzoek van Möhlmann (2014) hebben wij veel begeleiders gehoord die geen deelnemers kunnen vinden. Wij nemen daarom haar aanbeveling over om een volgend onderzoek te richten op hoe OpvoedPartyBegeleiders deelnemers benaderen, of deze manieren effect hebben en welke vragen begeleiders hebben met betrekking tot het vinden van deelnemers.

6. Discussie en evaluatie

Na antwoord gegeven te hebben op de hoofd- en deelvragen en het schrijven van de aanbevelingen, komen we als laatste bij de evaluatie van het onderzoek. Aspecten die hierbij aan bod komen zijn de productevaluatie, de procesevaluatie en beroepsrelevantie van het onderzoek.

6.1 Productevaluatie

In dit onderzoek is gebruik gemaakt van een literatuurstudie en van topicinterviews.

6.2.1 Sterkten van het onderzoek

Dit onderzoek is gedegen omdat het gebaseerd is op veel verschillende bronnen, zowel vanuit de literatuur als de praktijk. Vanuit de literatuurstudie zijn verschillende steekhoudende citaten opgenomen in onze verslaglegging. Andere informatie is geparafraseerd weergegeven in het onderzoek. Beide manieren van weergeven zijn duidelijk aangegeven in de tekst, waardoor het onderzoek transparant is.

Het praktijkonderzoek is gebaseerd op interviews met zes OpvoedPartyBegeleiders en vijf opvoeders die deel genomen hebben aan de OpvoedParty. Vanaf zes interviews mag een onderzoek beschouwd worden als een gedegen onderzoek (Baarda et al., 2013). De vijf deelnemers hebben deelgenomen aan verschillende OpvoedParty's. De interviewgegevens zijn volgens de methodische stappen van kwalitatief onderzoek geanalyseerd (Baarda et al., 2013). Dit maakt het onderzoek betrouwbaar.

6.2.2 Beperkingen van het onderzoek

Ieder onderzoek heeft zijn beperkingen, zo ook dit onderzoek. Ondanks dat de onderzoekers hebben gedaan wat in het vermogen lag, zijn vijf opvoeders geïnterviewd in plaats van de beoogde acht.

Tijdens de OpvoedParty zijn meerdere componenten werkzaam, maar deze konden tijdens dit onderzoek niet allemaal onderzocht worden. Laane heeft drie componenten gekozen die zij graag onderzocht wilde zien. Het is moeilijk in te schatten wat de betekenis is van de componenten die niet onderzocht zijn.

In het begin van het proces is enige vertraging ontstaan door externe omstandigheden. Daarom is uitstel aangevraagd om het onderzoeksproces niet te laten beïnvloeden door tijdsdruk.

6.2 Procesevaluatie

Dit onderzoek startte met het eerste contact met de opdrachtgever. Met het schrijven van het plan van aanpak werd steeds concreter hoe het onderzoek vorm zou gaan krijgen. Het schrijven van het plan van aanpak, en dan met name de hoofd- en deelvragen, was niet eenvoudig. De verwachtingen van de CHE sloten niet aan bij die van de opdrachtgever en vice versa. Na goedkeuring van beide kanten bleek de hoofdvraag bij de beoordeling toch nog niet helemaal voor één uitleg vatbaar. In nauw overleg met zowel de opleiding als de opdrachtgever is de hoofdvraag eenduidiger gemaakt, zonder geweld te doen aan het onderzoek zelf. Er is meer consistentie gekomen in de vraag en wat uiteindelijk is onderzocht. Dit was een spannende en ingewikkelde zoektocht, waar uiteindelijk met tevredenheid op teruggekeken wordt door de onderzoekers. Het onderzoek is volgens planning verlopen en heeft uiteindelijk geresulteerd in dit onderzoeksverslag.

Er zijn vijf deelnemers geïnterviewd in plaats van acht. Dit heeft het onderzoek minder betrouwbaar gemaakt. Volgens Baarda et al. (2013) mag een onderzoek bij zes interviews als gedegen worden beschouwd. Anderzijds leek het punt van verzadiging ook in zicht te komen, omdat op veel vragen inhoudelijk dezelfde antwoorden kwamen.

6.3 Inhoudelijke beroepsrelevantie

Binnen de opleiding Maatschappelijk Werk en Dienstverlening hebben wij de minor Pedagogiek/Jeugdzorg gevolgd.

De minor Pedagogiek richt zich op het terrein van de hulpverlening aan kinderen. Het gaat erom via doelgerichte interventies in de praktijk de opvoeding te verbeteren. Verbeteringen worden nagestreefd met het oog op de belangen van het kind. De ontwikkeling en het welbevinden van het kind staan centraal. Hier ligt ook onze verantwoordelijkheid: opvoeding is gebaseerd op de verantwoordelijkheid die ouders/verzorgers dragen voor het welzijn van de aan hen toevertrouwde kinderen (Afstudeernota MWD, 2014, p. 19).

Dit sluit aan bij de doelstelling van de OpvoedParty. Met dit onderzoek naar de OpvoedParty hopen we iets bijgedragen te hebben aan het aanbod van opvoedingsondersteuning. De OpvoedParty is een vorm van opvoedingsondersteuning die aan wil sluiten bij de huidige participatiemaatschappij. Baken twee van Welzijn Nieuwe Stijl is namelijk: 'gebaseerd op de eigen kracht van de burger' (invoering wmo, z.j.). De OpvoedParty wil opvoeders in hun kracht zetten door gebruik te maken van hun eigen wijsheid. Uit dit onderzoek blijkt dat de OpvoedParty burgers inderdaad in hun eigen kracht zet. Er is echter ook een aanbeveling gedaan om dit nog verder uit te breiden. Het onderzoek naar de laagdrempeligheid zal er aan bijdragen dat nog meer opvoeders gebruik kunnen maken van de OpvoedParty en daarmee in hun kracht gezet worden. De OpvoedParty blijkt namelijk een plek te zijn waar alle opvoedvragen gesteld kunnen worden. Met ons onderzoek is er nog geen einde gekomen aan de mogelijkheden om de OpvoedParty te onderzoeken. Vervolgonderzoek is zeker aan te bevelen om de OpvoedParty nog beter op de kaart te zetten. Wij hopen dat de OpvoedParty door middel van ons onderzoek een stap dichterbij een erkende interventie is gekomen.

Bijlage 1 Literatuurlijst

- Academie Sociale Studies (2014). Toelichting verdiepingsminoren. *Studiehandleiding Afstudeernota MWD, 2014/2015*, Ede: CHE. pp. 19-20
- Amnesty International. (z.j.). *Empowerment*. Geraadpleegd op 19.02.2015 van <http://www.amnesty.nl/mensenrechten/encyclopedie/empowerment>
- Baarda, B., Bakker, E., Fischer, T., Julsing, M., De Goede, M., Peters, V. & Van der Velden, T. (2013). *Basisboek kwalitatief onderzoek*. Groningen/Houten: Noordhoff Uitgevers bv.
- Bakker, I., Blokland, G., & Wijnen, H. (2014). *Samen delen. Methodiekboek voor opvoedingsondersteuning in groepen*. Amsterdam: SWP.
- Beek, F. van. (2004). *Zo willen wij het. Wat jongeren en ouders belangrijk vinden als zij hulp nodig hebben*. Amsterdam: SWP.
- Blokland, G. (2010). *Over opvoeden gesproken. Methodiekboek pedagogisch adviseren*. Amsterdam: SWP.
- Burggraaff-Huiskes, M. (2008). *Opvoedingsondersteuning als bijzondere vorm van preventie*. Bussum: Coutinho.
- Dijk, M. van, Stetter, E. & Prinsen, B. (2009). *Het laagdrempelige CJG: bekend, bereikbaar en bruikbaar*. Jeugd en Co, 2009, 39-46. Gedownload van http://www.nji.nl/nl/kenniskring-CJG/Het_laagdrempelige_CJG.pdf
- Dijk, M. & Prinsen, B. (2008). *Handreiking opvoedingsondersteuning in het Centrum voor Jeugd en Gezin*. Gedownload van <http://www.nji.nl/nl/OpvoedingsondersteuninginhetCJG1.pdf>
- Hoekendijk, L. (1990). *Lotgenotenhulp*. Nijkerk: Intro
- Hout, A. van, Bakker T., Felix K., Witte, L. Metze, R. & Sedney, P. (2012). *Samen bouwen 2.0. Visie en houding voor de Sociale Professional van de toekomst*. Den Haag: Boom Lemma uitgevers.
- Invoering wmo. (z.j.). *Bakens Welzijn Nieuwe Stijl*. Geraadpleegd op 26.05.2015 van <http://www.invoeringwmo.nl/onderwerpen/bakens-welzijn-nieuwe-stijl>
- Jumelet, H. & Wenink J. (2012). *Zorg voor onszelf? Eigen kracht van jeugdigen, opvoeders en omgeving, grenzen en mogelijkheden voor beleid en praktijk*. 2013: Amsterdam: SWP
- Laane, C.M. (2010). *OpvoedPartySpel. Voor een goed gesprek over opvoeden vanuit de eigen Wijsheid van ouders*. Utrecht: Lunamare
- Laane, C.M. (2014). *Handboek OpvoedParty. Alles wat u altijd al wilde weten over de OpvoedParty*. Utrecht: Lunamare.
- Lord, J., & Hutchison, P. (1993). *The Process of Empowerment: Implications for theory and practice*. Gedownload van http://www.johnlord.net/web_documents/process_of_empowerment.pdf
- Lunamare. *Kennismaken*. Geraadpleegd op 12.02.2015 van http://www.lunamare.nu/?page_id=154
- Malschaert, H. (2012). *Basisboek opvoedingsvraagstukken*. Amersfoort: Thieme Meulenhoff.
- Möhlmann, J. (2014). *De kracht van de OpvoedParty, Een onderzoek naar de opbrengsten van de OpvoedParty voor opvoeders*. Niet gepubliceerd. Utrecht.
- NJI (z.j.). *NJI*. Geraadpleegd op 04.06.2015 van <http://www.nji.nl/Eigen-Kracht-Achtergronden-Definitie>
- Oudhof, M., de Wolff, M. S., Ruiters, M. de, Kamphuis, M., L'Hoir, M.P. & Prinsen, B. (2013), *JGZ-richtlijn. Opvoedingsondersteuning voor hulp bij opvoedingsvragen en lichte opvoedproblemen*. Gedownload van file:///C:/Users/tine/Downloads/jgz-

richtlijn_opvoedingsondersteuning_def.pdf

Platform opvoedingsondersteuning (z.j.). *EXPOO*. Geraadpleegd op 17.02.2015 van
<http://www.expoo.be/wat-opvoedingsondersteuning#Uitgangspunten>

Poelmans, P., & Severijnen, O., (2014). *De APA-richtlijnen. Over literatuurverwijzing en onderzoeksrapportage*. Bussum: Coutinho.

Prinzen, I. (2008). *Een onderzoek naar de behoefte aan opvoedingsondersteuning bij ouders in de vier achterstandswijken in Utrecht (onderzoek)*. Sociale Wetenschappen, Universiteit, Utrecht.

Regenmortel, T. van. (2002). *Empowerment en maatzorg. Een krachtgerichte psychologische kijk op armoede*. Leuven/Leusden: Acco.

Regenmortel, T. van. (2010). *Empowerment en participatie van kwetsbare burgers; ervaringskennis als kracht*. Amsterdam: SWP

Scheffers, M. (2010) *Sterk met een vitaal netwerk. Empowerment en de sociaal netwerkmethodiek* (3e druk). Bussum: Coutinho.

WISE. (z.j.). *Empowermentmodel*. Geraadpleegd op 05.02.2015 van
<http://www.wisefoftheuppervalley.org/Content/Documents/Document.ashx?DocId=87789>

Bijlage 2 Topiclijst opvoeders

Introductie

- Voorstellen
- Uitleg onderzoek
- Waardering voor medewerking
- Toestemming opname
- Zorgvuldigheid (anonimiteit)
- Gevoel respondent (hoe gaat het?)

Type vraag	Interviewvraag	Topics
Kennismaking	Kunt u wat over u zelf vertellen en de manier waarop u kennis gemaakt hebt met de OpvoedParty?	- Naam - Kennismaking OpvoedParty's - Hoeveel OpvoedParty's
Algemeen	Hoe was de opzet van de OpvoedParty en hoe beoordeelt u die opzet?	- Aantal deelnemers - Thema - Gebruik OpvoedPartySpel - Uitnodiging door of aan
Laagdrempeligheid	Hoe beoordeelt u de laagdrempeligheid van de OpvoedParty?	- Betaalbaarheid - Bereikbaarheid - Bekendheid - Bruikbaarheid - Bejegening/ veiligheid - Waarom komen ouders wel/ niet? - Vergelijk andere opvoedingsondersteuning? - Zou u nog een keer (willen) gaan?
Eigen kracht	Op welke wijze versterkt de OpvoedParty uw eigen kracht?	- Versterking zelfvertrouwen - Sloot het advies/ de tip aan bij uw situatie? - Aandacht sterke kanten? - Aandacht hulpbronnen? - Onderlinge steun? - Aandacht voor succeservaringen?
Thema's zelfbeeld en zelfvertrouwen, communicatie en grensoverschrijdend gedrag	Was er voldoende ruimte om uw vraag te stellen en betrof dat een ander thema dan zelfbeeld en zelfvertrouwen, communicatie en grensoverschrijdend gedrag?	- Welke vraag? - Is uw vraag aan de orde gekomen? - Thema? - Mening gebruik OpvoedPartySpel

Afsluiting

- Afsluitende opmerking/vraag/tip/....
- Bedanken voor de medewerking.

Bijlage 3 Topiclijst begeleiders

Introductie

- Voorstellen
- Uitleg onderzoek
- Waardering voor medewerking
- Toestemming opname
- Zorgvuldigheid (anonimiteit)
- Gevoel respondent (hoe gaat het?)

Type vraag	Interviewvraag	Topics
Kennismaking	Kunt u wat over u zelf vertellen en de manier waarop u kennis gemaakt hebt met de OpvoedParty?	<ul style="list-style-type: none"> - Naam - Opleiding - Beroep - Kennismaking OpvoedParty's - Hoeveel OpvoedParty's?
Algemeen	Hoe was de opzet van uw OpvoedParty's?	<ul style="list-style-type: none"> - Aantal deelnemers? - Komen deelnemers vaker terug? - Thema's? - Gebruik OpvoedPartySpel
Laagdrempeligheid	Hoe beoordeelt u de laagdrempeligheid van de OpvoedParty?	<ul style="list-style-type: none"> - Betaalbaarheid - Bereikbaarheid - Bekendheid - Bruikbaarheid - Bejegening/ veiligheid - Waarom komen ouders wel/niet? - Bereikbaarheid deelnemers - Voortzetting contact deelnemers
Eigen kracht	Op welke wijze wordt de eigen kracht van de deelnemers versterkt?	<ul style="list-style-type: none"> - Definitie eigen kracht - Hoe doet u dat? - Aandacht sterke kanten? - Aandacht hulpbronnen? - Steun ouders onderling? - Aandacht voor succeservaringen?
Thema's zelfbeeld en zelfvertrouwen, communicatie en grensoverschrijdend gedrag	Wat vindt u van de wijze waarop de thema's zelfvertrouwen, communicatie, etc. aan de orde komen?	<ul style="list-style-type: none"> - Vragen/problemen die aan de orde komen? - Vragen die andere thema's raken?

Afsluiting

- Afsluitende opmerking/vraag/tip/....
- Bedanken voor de medewerking